

3056 వ్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Vol. 9:

జెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 6-వ తేది శుక్రవారము

No. 308

సంపుటము ౯

ఈ పత్రికలో నామ సంవత్సరము, చైత్రమాస బహుళ పంచమి గా.

సంచిక 30౮

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దనూదినగల నూయమందుగాను. సకలమందులవలన మోసముగలుగను. శంఖభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను వెలసివేసి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

తెలుగుదేశం

(కొత్తచరిత్రాటకము)

బల్లారి ధర్మవరం, కృష్ణమాచార్యుల

రోషనారాశివోజి

అను నాటకము వెలరు 1-0-0

వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సునకు

వ్రాయవలెను.

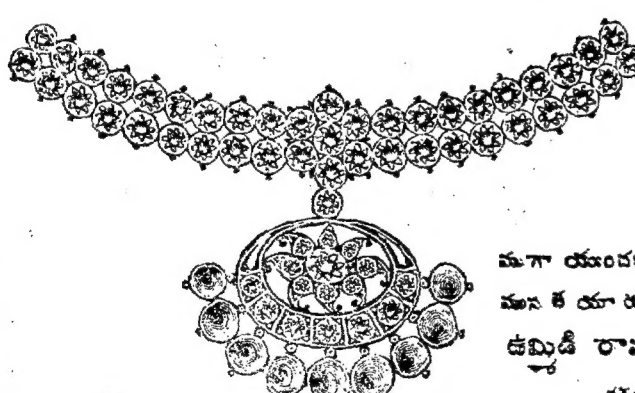
అదునుపుండ్లమందు

వానకాలములందు, కాలిక్లేట్ మధ్యమన కలగు అదునుపుండ్లకు, ఈ ఔషధము చాల శ్రేష్ఠమైనది. ప్రీలకు ఉపయోగకరము. ఇంకను ఈ మందు ఉపయోగించుటచే, క్రమము, తీట, గడ్డి, యిక ఆనేక చర్మవ్యాధులు నివర్తించును. బుడ్డి 1-కి 0.2-0.3 తపాలాభియంత్రము (వర్తకము. (408) కనరపు, ఏజెన్సీ పొత్తుటపుక, చంద్రాపు.

ప్రకటన

(1) కృష్ణాజిల్లాలో కృష్ణా శస్త్రసర్జన్ డెల్టా భాగములోని రోడ్లకు 1923-24, 1924-25, 1925-26 మూడు సంవత్సరములలో కావలసిన సామానులను సప్లయచేయుటకున్నూ, (2) బెజవాడ ఏలూరు డివిజనులలో ఎట్టి ప్రదేశములో సామానుల సప్లై సహా 1923-24 సంవత్సరములో అన్ని రోడ్ల పనులు చేయుటకున్నూ, (3) ఈ జిల్లాలో గోదావరి వెస్టర్న్ కృష్ణా శస్త్రసర్జన్ డెల్టా భాగములలో సామానుల సప్లైతప్ప ఇతరరోడ్లపనులు, సం॥ 1923-24 రములో చేయుటకున్నూ కృష్ణా కలుపుండు డిస్ట్రిక్టు ఇంజనీయరుగారివలన సం॥ 1923 రం ఏప్రియల్ నెల 16 వ తేదీ సోమవారం సాయంత్రం 4 గంటలవరకు బందరులో పెండింగు దాఖలు చేసికోబడునని యందుమూలముగా తెలియజేయునమయినది. పూర్తియగు వివరములను తెలిసికొన గోరువారు కృష్ణా లోకలుపుండు డిస్ట్రిక్టు ఇంజనీయరుగారికి వ్రాసికొనినయెడల అచ్చు పెండింగు నమోనాలలోను నోటీసులలోను తగు వివరములు తెలియగలవు.

కృష్ణా లోకలుపుండు డిస్ట్రిక్టు కె. టి. వీర రాఘవాచారి, ఇంజనీయరుగారి ఆఫీసు, చిలకలపూడి లోకలోపుండు డిస్ట్రిక్టు ఇంజనీయరు.

మేలైన పుష్కరాగములు సవరము బంగారుచేర్చి కట్టబడిన అడ్డీగలు ధర రు. 450-500 లు వరకు గలవు. ఇదిగాక అన్నిరకముల సీతకంబీ, సవరముబంగారు నగలు అమృతమాత సిద్ధముగా యందరును. హాజరుతో లేనిది అర్జునులవద్ద సకల మన క యా ర చేసి యివ్వబడును. ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి, కంపెనీ, నగలకర్తలు, 25, చైవాబాదురోడ్డు, మదరాసు.

107-108 డిగ్రీల యెండవేడిమి తెలియకుండు పెట్టు ?

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి

అమృతామలకతైలము

ను ప్రతినిత్యము తలకురాచుకొని స్నానముచేసిన ఎంత ఎండ వేడిమి గాని తెలియదు. ఈ తైలము కండ్లకును, మెడకును చలవకలిగించి, సరములకు బలమునిచ్చి, మాడుపోట్లను నిర్మూలముచేయును తలసెవ్వులను బోనణచును; అతినిద్రను, నిద్రలేమిని బోగొట్టును; నెరసిన వెంట్రుకలను నలుపు చేయును; పట్టుకుచ్చువలె వెంట్రుకలను బెంచును. వడదెబ్బలను రానియ్యదు. యౌచన చేయువారికి ఇది మిక్కిలి మంచితైలము. సమస్తమైన నేత్రరోగములకును, శిరోరోగములకును జగత్ప్రసిద్ధి చెందినది. శ్యాకంగు, పోస్టిజిఖర్వులు ప్రత్యేకము. ధర 6 అవున్సుల సీసార్పు 1-0-0. [క్యాటలాగు ఉచితము. పంజిలిలాసము:- "పండిట్" మదరాసు. ఆయుర్వేదాశ్రమము, 41, ఆచారప్పకోవిధి, మదరాసు.

గనరియ

వి. సి. విక్రమ్:— అను కుండు సెగరోగమును పూర్తిగా మాన్యును. వెంటనే గుణము కనబడి బాధ తగ్గును. చురుకు, చురుకు, ప్రవీణులు ఆసును. గతేరియ వీజులను సకల కడేడి జర్మిందిన సెగరోగమును అంతరము లేకుండ మాన్యును. పత్యములేదు. 16 డ్రామల వ్రాతము 22 మాత్రము 8 రోజులకు కాదంతెను. వెల రు 8.0.0, వి. సి. గా. రు 8.0.0. ఈ మందు బెజవాడలో బొంబాయి ప్రెడింగు కంపెనీ వారి హాల్లో కూడ అమ్మబడును. పంజిలిలాసము:- నియోగికంపెనీ, గవర్నరుజేట్, బెజవాడ.

ఆంధ్రరాష్ట్రమున నాయకులసంచారము

ఏలూరులో మూడవసభ ఈ నెల 3 వ తేదీన జరిగినది

శ్రీమతులు మంగయ్య, గోవిందాచారి, ప్రకాశం గార్లును, దేశబాంధవి సుబ్బమ్మగారు నువ్వసించిరి

శ్రీయుత మంగయ్యగారధ్యక్షత వహించిరి

(స్వకీయ విలేఖరి)

నాయకుల సభ తిరిగి కేటగిరినాన సాయంకాలము 6 గంటలకు ప్రారంభమయి జరిగినది. కైకేయ నాయకులమూలము యీ సభకునుడ రాతేను. శ్రీమతులు టంగుటూరిపాళంకాళిశాస్త్రిని వాగ్దేవతాపు, గాడిచర్ల పానసోత్తనరావుగారు తిలక్ నిధి కమిటీకై యట్టురక్తల గ్రామముల పోయియుండుటకు సభ సంగ్రహము జరుగువరకు రాలేపోయిరి. దేశబాంధవి సుబ్బమ్మగారును జిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ కాన్వేన్షన్ గారు యిద్దరమిల్లి మంగయ్యకుండులు బి.ఎ.వి.యత్ గారును యిద్దరమిల్లి మంగయ్యకుండులు సభను ప్రారంభించిరి. యిద్దరమిల్లి మంగయ్యగారు, అగ్రాసాధికారమును వహించి

శ్రీయుత మంగయ్యగారు

స్వగృహస్థికి కమిటీ నియతము వెల్లువ సభను ప్రారంభించి జరుగవలసినది నాయకులు చెప్పివారు. వారు కొంతమందికిరచ్చి యువశాస్త్రముల కైదు. అధికారులు తిలక్ నిధి కమిటీ జరుగకుండు చేయుటకై చాల అక్రమకార్యములను చేయవచ్చును. గవర్నమెంటునకు వ్యతిరేకముగ యుద్ధమును నడుపుచున్నపుడు వారు నుమ్ముల విరోధులభంగి నెంచి భర్తయుక్తముగ మమ్ములను మాయద్యమును కలుసుట కతవరకు ప్రయత్నింపవలయునో, అంతరకే ప్రయత్నింపవలయునని ముఖ్యమంత్రియొకరు దొంగకుండజేయుట, కల్లెలలో భోజనములు దొంగకుండజేయుట, గజువుబండ్లను తువ్వకత్తులములలోరతు ఏనుగునూడ నొసంగరాదనట, చందాలనొసంగవద్దని ప్రజలనిర్బంధించుట, మొదలగు అక్రమపుణ్యములలో దిగుట బహుశచముగ జరుగి. అక్రమముచేయువారు సైతము పాటింపవలసివచ్చును. గూడదాటి సందరింతుట దురవ్యాయము, కాంగ్రెసునందు మొదలగు కేటగిరినాన తిలక్ నిధి కమిటీకై కర్మణ్యముచేయుటగాని సెలవునిగవర్నమెంటువారు కాసింపవచ్చును యిదికాదు కేటగిరినాన అకార్యములచేయుట చాలమోషము.

ఇట్టిచదులకే ప్రజలమనఃబల కలవడవడ నెంచుటచే మనకులకావ్యయవారు తిలక్ నిధికి దాదాపు రు. 100 లకు నేడర్పించి, మంచి జవాబును గవర్నమెంటు కి సంగియున్నారు. వాణ్ణాటి రామమూర్తి కంఠలుగారు రు. 100 లను, వంక సుబ్బారావుగారు రు. 100 లను, బులుగు సరసింహంగారు రు. 50 లను, కాళిభొట్ల రామకృష్ణకాశ్రీగారు రు. 116 లను, యిద్దరు ముగ చాలమంది సహాయము చేసియున్నారు. గవర్నమెంటు ఉద్యోగులకు అడ్డంపులే లేవండినచో యామనాసియు లింతింక మొత్తములకు చెల్లించియే యుండవలెను. వారికి సహాధానము చేయవలెనని యావెద్ద మొత్తముల నొసంగివారు. భవభాగ్య సంపన్నులకు కైకేయ శివానులుగూడ యిద్దరు ముగ సహాధానము చేయవలసియున్నది. గవర్నమెంటు ఉద్యోగులకు లేవరీక్షలకు/బంకి వనాక్షరమైన నీయుద్ధమునకు నిరాదరణము చూపినచో మరమీ ప్రపంచమున స్వేచ్ఛ వనుభవించుటకు తగిన పాతరు నిపించుకొనవచ్చును. అట్టిదాస్యపు బ్రతుకు బ్రతుకుట కన్న బంగారాభావ, మహాసముద్రములో గడికి నడించుటమేలని తోచగలదు. కావునతగిన సహాధానము నొసంగుచు మాకైకేయోదరణలను తగు సహాయమును చేయుదుగాకయని మంగయ్య పంతులుగారు నడివిరి.

గోవిందాచార్యులు గారు

మీద శ్రీయుత అత్యుఖారి గోవిందాచార్యులు గారు అత్యుఖారి సువశ్యాసమును యుక్తియుక్తముగ గావించి సహాయ నిరాకరణము చేసిపోతేది నిరూపించుటకై రెండుయూ దాహరణములు వారు చెప్పిరి. అవి:— (1) గయా కాంగ్రెసు మహాసభలో గవర్నమెంటుకా రింకెరకు చేసిన అన్యాయముగ యిచ్చి కొనుచు, యిచ్చి కొనుచు చేయునట్లు బులుగు సరసింహను ఒక తీర్మానమును చేసియున్నారు. మొట్టమొదట గవర్నమెంటువారు తేవగిరి అయ్యగారుచేరి అనెట్టిలో అన్నిటిని ఒప్పుకొందుమని తీర్మానముపాదించిచేసి ఆమోదింపజేసిరి, నిజముగ సహాయనిరాకరణము చేసియే పోయినచో

గవర్నమెంటువారికిరెడరములకు? ఈతీర్మానమెందుకు? పిచ్చికాండ్రో అన్నానని కాంగ్రెసుమహాసభ తీర్మానమును నిర్లక్ష్యభావముతో వదిలి యురకుండరాదా?

(2) కైకేయ ప్రమాణము ఒకటి చూపించెదను చూడుకు ఈసభలో ఎందరు గవర్నమెంటు యుద్ధోగములు నాయకుల శాస్త్రము (వాసికొనునానా) పరింపుచుపోలికు నాడునకు పాతయట్టులగునక వారిని కదలిచెట్టి లెక్కించుదము. అరిత న్యూ ఇన్స్పెక్టరు కిడియేమి పనియో చెప్పండి? కనాసీల్దారు, కరణము, రిజెన్షి ఇన్స్పెక్టరు యిత్యాయలందరెప్పుడై? వారి పొలాల కొలతలు, పన్నులకనూర్లు, అడవుల లెక్కలు మొదలైన పనులను ఒకటిచెట్టి సభలలోనకిపోయి యిద్దరుముగ రిపోర్టులు వ్రాసుకొనివారా? గవర్నమెంటువారికి సహాయనిరాకరణ భోవ్యముచేరు చెప్పక కలుగుచున్న భయమును దీనిచూచి యెవరెలేనికొనవచ్చును.

గవర్నమెంటువారికిరెడరము. వచ్చుచున్న నిరుత్సాహము. తేవగిరి సహాయనిరాకరణము చేసిపోయినది చెప్పి చెప్పిచుందురు.

ఇప్పుడు యిద్దరమిల్లి కర్మణ్య, కనాసీల్దారుల రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టరులకు తిలక్ నిధి కమిటీకి సహాయము చేయవలసివచ్చుటలో సహాయ నిరాకరణము చేసివచ్చిరి నెవరు చెప్పచున్నార. ఈలో జాతీయత (సంగ్రహణ) కలుగు తనాసీల్దారుగారు ఏదో పల్లెటూరులో చేసినకపశ్యాసమును ప్రకటించివారు. అందులో ఏమున్నదంటే:— గాంధీయద్యమునకు చందాలు యిర్వగద్దు ఇస్తే మీకేర్లు చేరులోకేస్తారు. అనిమాట తెలుస్తుంది. మీకు చిట్కనవుంది.....

సహాయ నిరాకరణము చేసిపోయినపుడు యిద్దరు యిద్దరు అనుచు యీ సాటిపులు తెవరిపులు ఎందుకు? నిజముగ చాలతేడుగనుక నే యిదియొక మిషన్ నువయోగించుచున్నారు.

ఇంకను యెందుకు సహాయనిరాకరణము చేసికదను న్నార? సహాయనిరాకరణమును మమ్ముల అక్షేపించెదదగాన ఉన్నవన్న వెళ్ళివచ్చి మరమిరవాద పోదరులు కాననసభలో ఎలాగై చెప్పివచ్చును, సహాయ నిరాకరణము చేసివచ్చి మీకేల యాభయమని సమాధానము చెప్పివారు. కనుకవారి పనులకు వీలుగుటకు ఒకప్పుడు చేసివచ్చివచ్చి వారన్నను ఉద్దయము నజీయే యొన్నదని మనము గ్రహించుటలో పోమని అచార్యులుగారు వివరించిరి.

అచార్యులుగారు వారివెయలు అనభవమును గురించి చెప్పచు కడలూరు జెయిలులో అసెంబ్లీ గవర్నమెంటు 15 రిప్పెట్టులు కచ్చువ్రాసి ఎనిమిది తాను తిని మిగిలి ఎనిమిది మాత్రమే వారికి (అచార్యులుగారికి) యిచ్చుచుండెదదానని తెలిపిరి

దేశబాంధవిను వూరి సుబ్బమ్మగారు తగుచార దువ్యురు సుబ్బమ్మగారు, ప్రకాశము పంతులుగారుగూడ కొంత మాచ్చుటిచిరి. సుబ్బమ్మగారు పూర్వకాలమున దేశబాంధవి పరిపాలనలో నుండియున్న ప్రజల ఆయురారోగ్య విశ్వరూపి దిములకును, ప్రతురపాలకుల ఏలుబడిలో నున్న వాసికినిగల తారకమ్యమును విరించి తెలుపుచు, స్వరాజ్యమును సంపాదించినగాని మనము పూర్వపు బెన్నెత్తము నొందజాలమని ప్రబోధించెను.

శ్రీయుత - ప్రకాశంగారు

శ్రీయుత ప్రకాశము పంతులుగారు తేలుకొలూకా తనాసీల్దారుగారి ఉపశాస్త్రమునుభండించెప్పిరి. గవర్నమెంటువారి చేతను కూర్చుండి రిపోర్టువాయుచున్న రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టరు నడవేయచు “యారెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టరు పొలములకొలతలు పన్నులకనూర్లు యిత్యాయలతో కాలముపువ్వకలసియుండియు, యాక్రొలెపని విధివ్యక్తమునకు భిన్నముగచేయుట కధికారము ఏకానరీత్యవంకమించినచో తెలియవచ్చును? మాస్టరాజ్యకరి పాలనము ప్రారంభమైపుడు యీయనను యాయన పనియోడే యుచుచున్నాని, యిరరకును నెప్పుడును చేయవలసిన భాదరముగ వదిలి.

అనంతరము సభలో నర్పించబడిన కానుకలు గ్రహించబడినవి. శ్రీమహాదేవతామన శ్రీమతి కలగరి పిచ్చమ్మగారు కనుకాచేసి యిచ్చిన రు. 10 లను, కేటగిరినాన రామసుబ్బారావుగారు యిచ్చుచున్న సాటునరి మాములుకు అధికముగా వారిపురుడు “పెండ్లొండవడినకు యీసంగ్రహణ” అర్పించిన రు. 5 లను, ఇరికొన్ని చిల్లర కానుకలును ప్రకటించబడినవి. మారి రామసుబ్బారావు గారి కనుకాచే ప్రకాశం పంతులు గారు దీనించిరి. సభజయప్రదముగ జరిగినది.

నాయకులందరు తిలక్ నిధికై గ్రామముల వెంటబోవ సంకల్పించియున్నందున రేపటిదినమున సభజరుగదు. ఎల్లుండి— అనగా 25-4-33 తేదీని మహాసభ జరుగవచ్చును.

చిత్తూరు మండల ప్రచారము

ఇంటి. కృష్ణారావుగారికి నోటీసు పుట్టిన దరు వదంతులు

కాళహస్తీగ్రామాలలో కొన్నిరోజులుగా శ్రీయుతులు ఇంటి కృష్ణారావుగారు అతిక్రమగ ప్రచారము సలుపుచున్నారు. ఇప్పటికి మూడు (30) ముప్పగిగ్రామాలలో సంఘములెన్నడినట్లు తెలుపుట కంతయో గొప్పయదృష్టము యింకాకొన్ని గ్రామములలో సంఘములు స్థిరపడకలసియున్నది. అసహాయాద్యము ప్రారంభమై యెందులకు ఈ గ్రామములలో యెట్టి ప్రచారమునైన జేయవలెనని శ్రీరావుగారి సంచారము కలకాలాటాకిరిమాతనోత్సాహమున ఉపశాస్త్రముభివృద్ధియొకలుగుచున్నందులకు సంతసించుచున్నారము. వీరి సంచారఫలితమును, కల్లడిచేయరాదనియు, కల్లడించిన ప్రభుత్వోద్యోగుల కన్న తెరవాననియు దానివలన కాన్వేన్షన్ గవర్నమెంటు తెలుపుచుండెడివారు. శ్రీ రావుగారికి నోటీసు పుట్టియున్నట్లు మా గ్రామములలో వదంతులు రెగురుచున్నవి. వీరి సంచారఫలితము నిస్పటికైన వారాధికరణము జూడబండి మాట పురానాభంగమని కలంచి శ్రీరావుగారి అజ్ఞుమూలము కల్లడి చేయుచున్నందులకు మమింతుగక యిది కొనచున్నాము. మార్గాయాళకేతులకొచ్చి పాటుపడిన వీరికి అదయాయమును క మురాలోగ్యము లిచ్చి పోషించుగాక!

కొ. నారాయణస్వామి,

కుక్కంటాగ్రామం, మాస్టారుపేట పోస్టు

బాలసరస్వతి పరీక్షలు

“శ్రీబాలసరస్వతి పరీక్షలు” ఈ నెల మొదటితేది ఆదివారమునాడు, కర్నూలు నుండల నుండరితును జరిపితిమి కొవెలకుంట్ల, మార్కాపురము, కత్తిగొండ, అత్తనూరు, కర్నూలు, కరికాపానములకు నిర్ణయింపబడిన. అభ్యర్థులసంఖ్య శృష్టి కరముగనున్నది. కొవెలకుంట్ల కట్టణములో, శ్రీయుత వి. రామచంద్రకృష్ణ, బోర్డు ప్రామాణ్యులు ప్రధానోపాధ్యాయుల వారి నిరీక్షణము క్రిందను, కర్నూలులో మునిసిపల్ స్కూలులో భవములో, శ్రీయుత కే. యత. కళాకరయ్యరు వి. ఏ. యల్. టి. గారిని నిరీక్షణము క్రిందను పరీక్షలు జరిగినవి ఇట్లే, వివిధస్థలములలో, ముద్రసిద్ధులకు వారే తోడ్పడిరి. విద్యార్థుల ఉత్తరపత్రములు ఉచితకట్టలకు అంధపండితులు పరిష్కరింతురు - జూక మాపారంభములో కరికా పరీక్షలు కల్లడించి, అభ్యర్థులకు వారికి పోతోషికములు విహరంగసభలో నొసంగదును.

సరస్వతి - శ్రీనివాసమూర్తి కార్యదర్శి.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్
ఫర్మసి లిమిటెడ్
మాంటురోడ్డు, మద్రాసు
నో టీ సు

మాదగ్గన గడులు మద్రాసు మాంటురోడ్డు, నె. 185 రు నందు ఏర్పాటుచేయబడినదని యందుమూలము అందరికిని మిక్కిలి సంతసముతో తెలుపుచున్నాము. అక్కడ దాక్టరు ఏ. లక్ష్మీ తతిగారు ఆదివారమునాయంత్రము తప్పక క్లినికలోబాలులకు ఉదయము 8 నుండి 11 గంటలవరకు, సాయంత్రము 4 నుండి 7 గంటలవరకు వుండురు. కావలసినవారు వాసులవారు పొడక వచ్చును.

ఆంధ్ర పత్రిక

వదునాల్గవ సంవత్సరది సంచిక రు ధి రో ద్ద రి

సంవత్సరది పండుగనాడు వెలువడినది.

ఆంధ్ర మహాజనులచే వ్రాయబడిన జాతీయ, సారస్వత, సాంఘిక,
రాజకీయాదివిషయవ్యాసములతోను, దేశభక్తాగ్రేసరుల చిత్రపటములతోను,
శోభాయమానముగా ప్రకాశించుచున్నది.

సుమారు 350 పేజీలు] చందాదారులకు రూ. 1-4-0. [వెల రూ. 2-0-0.
విషయానుక్రమణిక

ముఖ్యత్రయము—విషయసూచిక - పంచాంగము, ప్రస్తావన—పత్రికాధిపతులు, రుద్దికోద్దారి—(పద్యములు) బుట్టా బాలకృష్ణశాస్త్రిగారు, మహాత్మ్యసర్వణము—(పద్యములు) పెనుమర్తి వేంకటరత్నముగారు, ఆకాలీల ఆందోళనము—అనువాదము, ఆంగ్లేయులు - రాజ్య నిర్మాణము—(పద్యములు) కేశావగడ వీరేశ్వరరాయ శర్మగారు, గయాకాంగ్రెసు—భోగరాజు పట్టాభిషిరా రామయ్యపంతులుగారు, స్వదేశవస్త్రములు—చాగంటి భీమశంకరరావుగారు, ఈశ్వరోపాసనము—(పద్యములు) దాగరిలత్తుణ్ణస్వామిగారు, కృష్ణరాయడ—కృష్ణ పత్రిక—పురాణం నూరికాశ్రిగారు, బి. ఏ. ఆశ్రుతర్పణము—(పద్యములు) చిట్టాపురి కావేశ్వరరావుగారు, బి. ఏ. గజ్జీ మహమ్మదు - ఆకాలపువిద్యాభివృద్ధి—గోవిందరాజు వేంకటకృష్ణారావుగారు, జాబిలివెలుగులు—(పద్యములు) అడవిబాపిరాజుగారు, బి. ఏ. శాసనములు—కటాకవాజ్ఞయము వల్లంపల్లిసోమశేఖరశర్మగారు, అనూనము నొందఁబోవమా!—(పద్యములు) నద్దులపల్లి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు, త్రిలింగదేశ్యము—మల్లాది నూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు, శ్రీరాజరాజనరేంద్రుడు—(పద్యములు) శ్రీయుతులు వడ్డాది సుబ్బారాయకవిగారు, ఆంధ్ర తుత్రియులు - శరీరవ్యాధియము—శ్రీమత్సత్యవంశము జగన్నాథభూపతిదేవమృగారు, ఆంధ్రవాద్యయినిరీక్షణము—అండ్ర శేషగిరిరావుగారు, ఆంధ్రానుమహర్షి—(పద్యములు) జనమంచి సీతారామస్వామిగారు, శాస్త్ర మనఁగా నేమి?—పారనంది జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. ఎల్. టి., భద్రయశస్త్రి ప్రబోధగీతిక—సో. నూర్యనారాయణ శర్మగారు, ప్రస్తుతప్రజాపరిశిత్—శృంగారకవి సర్వారాయుడుగారు, ఉత్తమస్మృతి—(పద్యములు) వారణాసి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు, ఆంధ్రశృంగారకావ్యములు—రావు వేంకటరావుగారు, అనుత ప్రవృద్ధయము—(పద్యములు) కలశేఖరాడి శ్రీశైలముగారు, బి. ఏ., ప్రభుత్వస్వరూప నిర్ణయాధికారము—జనమంచి వేంకటరామయ్యగారు, జాతీయవిద్య—వల్లారి నూర్యనారాయణరావుపంతులుగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్. టి. శే. శ్రీరాజు రామేశ్వరరాయలస్మృతి—(పద్యములు) సి. ఎమ్. శ్యామరావుగారు, శ్రీనాథుడారాధ్యబ్రహ్మణుడా?—బండారు తమ్మయ్యగారు, రాజధర్మ—(పద్యములు) గు. వెం. సుబ్బారావుగారు, సంగీతము—వేదమూసాడి రామ లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారు, బి. ఏ., రసము - రసప్రయోజనము - కామము—మృత్యుంజయశర్మగారు, వైశ్ణవతత్వము—బంతుపల్లి వల్లయ్యశాస్త్రిగారు, కావ్యతీర్థము, శ్రీనూర్యరాయాంధ్రనిఘంటువు—ఈయంజ్ఞి వేంకటవీరరాఘవాచార్యులుగారు, ఉజ్జయినికథ—పారనందిశ్వేశ్వరశాస్త్రిగారు, కజ్జరద్దుయొక్క ఉపయోగములు—వల్లారి సుబ్బారావుగారు, సంధ్యా స్వేదనము—(పద్యములు) శతావధాని వేదము సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు, గౌతమీనీయచరిత్రము—రాయసము వేంకటభిర్రుగారు, ఎమ్. ఏ., ఎల్. టి., సమరత్వస్థాగీతము—(పద్యములు) దువ్వూరి రామిరెడ్డిగారు, ప్రస్తుత విద్యావిధానము—పాణిగిరిపల్లి వరహంగారు, గంగాభూమము—(పద్యములు) గుండిమెడ వేంకటసుబ్రహ్మణ్యరావుగారు, జాతీయపథ—కావ్యతీర్థము బంతుపల్లి వల్లయ్య శాస్త్రిగారు, భిలాఫతు - విరోధారాజ్యము—కళా వేంకటరావుగారు, అరుణోదయము—(పద్యములు) గోళ్ల

నూడి రామారావుగారు, మహాకవిపాతక—కల్లాడ, వేంకటనారాయణరావుగారు, బి. ఏ., సుకవీర్యుల ప్రశంస (పద్యములు) శ్రీయుత నిడుదవోలు వేంకటరమణగారు, “ఏకోరసు కరుణవిప”—జనకరాజు అప్పారావుగారు, బి. ఏ., శర్వద్రాశి—(పద్యములు) కా. శేషయోగాశంకర రావుగారు, శ్రీనాథమూరనలు—మరాళవర్ణనలు—మండలేమల వేంకటశాస్త్రిగారు, బి. ఏ., ఎల్. టి., సీత - శకుంతల - కావ్యతీర్థ జనమంచి సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు, వేణుగానస్మరణము—(పద్యములు) శ్రీ శేషాద్రిరమణ కవులు, నిజారాష్ట్రాంధ్రోద్యమము—వడ్డకొండ నరసింహారావుగారు, కామశాస్త్రము - తత్త్వయోజనము—సారంగ నరసింహారావుగారు, జాతీయవిద్య—ఓరుగంటి వేంకట సుబ్రహ్మణ్యము గారు, కురువృద్ధుడు—(పద్యములు) సోమంచి లింగయ్యగారు, ఉపనిషత్తులు—పండిత మేడేపల్లి వేంకట రమణాచార్యులు గారు, కుంతిసంజ్ఞము—(పద్యములు) ద్రోణరాజు సీతారామారావుగారు, జాతీయవిద్య - గురుశిష్యధర్మములు—ముక్తిమాలపాటి వేంకట నారాయణ శర్మగారు, బి. ఏ., బి. టి., నాయకులు—వల్లభ శేని వేంకటరావు చౌదరిగారు, ఆదిభక్తుడు—కొండేపల్లి వీరభద్రాచార్యులు గారు, సహాయనిరాకరణోద్ధరణము—(పద్యములు) చింతలపల్లి రామకృష్ణశాస్త్రి గారు, వ్యవసాయము - జలాధారములు—మందపాటి సత్యనారాయణరాజు గారు, వార్షిక ప్రకృతి—(పద్యములు) బోరుపాటి శివరామశర్మగారు, హైందవకళా సాంప్రదాయము—పాకాల వేంకట రాజమన్నురు గారు, బి. ఏ., కొండేపల్లిదర్శము—(పద్యములు) బుద్ధి రాజు మామయ్యరావుగారు, ఆర్యభాష - తదుద్ధరణము—కావ్యతీర్థ జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారు, మతము - సంగీతము—వింజమూరి వరాహ నరసింహాచార్యులు గారు, మర్యాదవిత్వము—దువ్వూరి రామిరెడ్డిగారు, సాగరుడ!—(పద్యములు) ఎన్. శేషారావుగారు, భారతీయుల ప్రజా ప్రభుత్వములు—తల్లిపంపదాయములు—నాగవతివారా యణరావుగారు, బి. ఏ., బి. ఎల్. టి., ఆంధ్ర తేజము వందనం బందిగోమన—(పద్యములు) తాపీ ధర్మారావుగారు, బి. ఏ., మనజాతీయపాఠశాలలు ఏల విచ్ఛిన్నము లగుచున్నవి?—ఎమ్. సాంబశివరావుగారు, బి. ఏ., ఎల్. టి., అస్పృశ్యుల యాలాపము—(పద్యములు) సోమంచి నూర్యనారాయణ శర్మగారు, పార్థమెంటులోని రేబరుపక్షపాలకులు—దేశ భట్ట-లక్ష్మీనరసింహముగారు, గోత్రము—(పద్యములు) కామయ్య-మృత్యుంజయశర్మగారు, శ్రీలవిద్యావిధానము—పాలపర్తి ఆంజనేయులుగారు, ఆంధ్రులు - ఆంధ్రభాష—(పద్యములు) దేశరాజు కామనూసుగారు, సంతానము - దాంపత్యవిషయములు—పిప్పింరాజు వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు, సంధ్యా రాగము—(పద్యములు) పెనుమర్తి వేంకట రత్నము గారు, గోపరాజు రామయ్య—వడింపల్లి జగన్నాథ రావు గారు, త్రిదోషములు—ముడిగొండ బుచ్చయ్యలింగము శాస్త్రిగారు, కలికాలవాహినీతరంగవరంపర—కొణిదెన బాలకృష్ణయ్య గారు, ధర్మమే జయము - అపారయే పరమసిద్ధాంతము—మల్లెల లక్ష్మీనరసింహారాయ శర్మ గారు, మహాత్మాగాంధీసందేశములు—(పద్యములు) ఎన్. రామ మూర్తిగారు, శ్రీనాథకాయగము—పాలకోడేటి వేంకటరామ శర్మగారు, బాలికలస్వచ్ఛందవివాహములు—(పద్యములు) వేమరాజు వేంకటరావుగారు, బ్రహ్మణ

బ్రహ్మణేతర సమ్మేళనము—పొన్నాడ కృష్ణమూర్తి గారు, ఉచితమైన సామ్రాజ్యకాంక్ష—(పద్యములు) కందా భీమశంకరముగారు, బి. ఏ. (అమర్), లేఖన ప్రమాదము—పారనంది రామశాస్త్రిగారు, స్వాతంత్ర్యసృష్టి—(పద్యములు) బండారు తమ్మయ్యగారు, భిషగ్యుడు—నారాయణం కేశవాచార్యులుగారు, బ మ్మెరపోతరాజు స్మృతి—(పద్యములు) తుమ్మల సీతారామమూర్తి చౌదరిగారు, మానవవిధి - కావ్యనిధి—చెలికాని లచ్చారావుగారు, బాలికాశీలు—(పద్యములు) శిఖరము కోటేశ్వరన ప్రగారు, శ్రీమదాదిశంకరులు ఆంధ్రులే—కర్ణపాలెం - వేంకటనారాయణప్పగారు, రాటప్రగీతికలు—(పద్యములు) సోమంచి నూర్యనారాయణ శర్మగారు, సాంఘిక దురాచారములు - తల్లాప్రగడ వేంకటేశ్వర రావుగారు దీనసంరక్షణుడు—(పద్యములు) పొన్నలూరి నరసింహముగారు జాతీయవిద్యావిధానము—పోతా ప్రగడ నరసింహంగారు శివ్య - (పద్యములు) తల్లాప్రగడ నూర్యనారాయణరావుగారు రక్తప్రవాహినిధాంతము - శ్రీరంగం సంకమేశ్వరశాస్త్రిగారు ఆద్యపురుషుడు—(పద్యములు) డి. చంద్ర శేఖరయ్యగారు పంచలింగాలు - చిత్రాదీక్షితులుగారు, బి. ఏ., ఎల్. టి. వసంతకుసుమము - (పద్యములు) అధికార్థ నూర్యనారాయణ రావు గారు, బి. ఏ., బి. ఎల్. ఆత్రిమహర్షి - కారాగృహము—పా. శేషచలాయ్యుడుగారు కాణసంఘస్థానము—(పద్యములు) డిడుగు వేంకట నరసింహారావుగారు హైందవరాజకీయకీర్తులు—కందుకూరి శుభద్రాక్షుగారు, బి. ఏ. బోస్టిలిమిచారణము—సోదరి శ్రీమతి నూర్యనాణిదేవి కమయి గారు, మాడుగుల, వేదాంతసాంఖ్యము - కార్పర్ శ్రీనివాసరావుగారు జగజ్జననాపాత్రీదేవి—(పద్యములు) పొన్నలూరి నూర్యనారాయణ శర్మగారు బాలికా శేతనము - విశ్వభారతి - యలమంచిలి వేంకట్రామయ్య చౌదరిగారు, నవయుగారంభము—వోలేటి నరసింహస్వామిగారు భారతీయ ప్రబోధము—(పద్యములు) కొత్తవేంకటసుబ్బరాయ గుప్తగారు చరిత్రరచనము - దానిబాధములు—వంగూరి సుబ్బారావుగారు గాంధీయహోత్సవి ప్రశంస—(పద్యములు) రాజా మంత్రిప్రగడ భుజంగ రావుగారు, మనఆశ్చర్యము - పంకనాయముల వేంకటకృష్ణారావుగారు, బి. ఏ. మహాత్ముని సంగీతము—(పద్యములు) అద్దేపల్లి కుటుంబరావు గారు తురవప్రాతీయ శ్లోకధర్మము—వే. వేం. కృ. రావుగారు గ్రాంధికము—వింజమూరి భావనాచార్యులు గారు, ఆశాపీఠము—(పద్యములు) రామదాసుగారు, శిశు కల్పనాశక్తి—క. హెచ్. వి. ఎన్. నారాయణగారు, బి. ఏ. ఎల్. టి., బాలెంతరాలు—(పద్యములు) సాహిత్య సృష్టి సీని ఆంజనేయులుగారు, శవహాసము—మద్దులపల్లి నరుబ్రహ్మశర్మగారు, రాణిసారంధ—(పద్యములు) యడ్లపాటి వేంకటసుబ్బారావుగారు, పుష్పాబలి—ఉపవేదములు—గ్రంథసూచిక—మానవశక్తి రామకృష్ణ కవిగారు, ఎమ్. ఏ., శ్రీ నగరాజమహారాజు పరిణయము—(పద్యములు)—బ్రహ్మశ్రీ, పండిత పురాణం నూర్యనారాయణతీర్థులుగారు, అభినాభ—(పద్యములు)—ఎ. వి. సరసింహము పంతులు గారు, ఆముక్కేవము (పద్యములు)—కందుకూరి వేంకట సుబ్బారావు గారు, చిత్రిచతుముల వివరణము, ప్రకటనలు.

జాతీయ విద్య

సాధక పాఠశాలలు

3 పరిపాలన

జాతీయ విద్యాపరిష్కారమున పరిపాలన రెండుభాగాలు. 1. జాతీయ పరిపాలన అనగా: అట్టి సంబంధించిన కర్మచరములు. 2. అభ్యంతరపరిపాలన అనగా, ప్రతిస్థాపనయొక్క నిత్యకర్మములు నిర్వహణము. ఈ రెండు భాగాలను సాధారణముగా ఒక పాలక సంఘము నిర్వహించుచును. కాని అభ్యంతరపరిపాలన మాత్రము పాలక సంఘమునకు లోబడి ప్రధానోపాధ్యాయుడు చేయుచుండును.

ప్రస్తుతము పాలకసంఘముయొక్క నియోజనము, అధికారమును గూర్చి విశాఖింతు. ఉత్తరదేశమునది విద్యాపరిషత్తులు కొన్ని యూనివర్సిటీలకే అనుకరించినవి. మనదేశమున కొన్ని పాఠశాలలు కమిటీలచే నడిపించుచున్నవి. వీరి నియోజకవర్గమే తేదు. వారికి వారే వాయిప్రము వచ్చిన వారిని యెన్నుకొందురు. జాతీయ పాఠశాలలు అన్ని అన్ని, విభములుగా నున్నవి. సాధారణముగా ఈ పాఠశాలలకు సామ్య నిర్వహణ నియోజకవర్గము. కొన్ని కాలము కమిటీల క్రింద నడుచుచున్నవి. ఏదేమైనా ఏర్పాటు కాబడినప్పటికి వీరు సాధారణముగా పాఠశాలస్థాపన కేంద్రక కృషి చేసినవారును, దానికి అందగా నుండునని యెంచబడినవారును, నై యుండురు. వీరు సామాన్యముగా పీఠకర్త, భూస్వాములు కర్తవ్యము మొదలగు వారుగా నుండురు. పాలక సంఘమునందు పది, పూర్వదేవులందరి సభ్యులున్నా వారిలో విద్యాలయస్థాపనకు తీర్మానం పనిచేసిన వారు ఇద్దరునుగర్త కన్న నెక్కువ యుండరు. మిగిలినవారు అలంకార సభ్యులు. వీరు, హోదా, కలుకుబడి కనము, అధికారము కలవారై పట్టణములోనుండు ప్రతి కమిటీలోను, బోర్డులోను నుండురు. అనేకసంఖ్యతో సంబంధము పెట్టుకొంటురగాని, ఒక్క సంఖ్య సంపూర్ణమౌదయముతోను తీర్మానం, సేవానిరతితోను పనిచేయురు. వీరు ఈ స్థానముల నాంతుటయు, వారే కావలెనని కఠింకలు కొరుటయునూడ ఒకవిధమైన మూఢాచారము దేశమందు ప్రబలి యున్నది. తనకు దేనియందు సంపూర్ణ పానుభూతి కలతో, దేనివిషయమున నిర్ణయముగా పనిచేయుగలవని కలచెనతో అట్టిసంఖ్యయందే సభ్యత్వ మాణిముట యుత్తముని విద్యాభివృద్ధికి లెనవారికి ఇంక వలకు తెలియకపోవుట విచారకరము. మఱియు నియోజకవర్గము సహితము కేటలము పేర్లను, హోదాలను జూచి ప్రవర్తించుట మానలేదు. సేవచేయుట కవకాశముగాని, అభిమానముగాని తేని వారిని "బలవంతు బ్రాహ్మణ్యముగా" దీసికొనివచ్చి సభ్యులుగా చేసిన ప్రయోజనమేమి కిప్పునిగా చేసినగాని సామ్య యివ్వరనియు అవసరమైనప్పుడు సహాయము చేయరనియు కలచెదరు. ఈ ప్రకారముగా తలచుట చాల సీచము. ఇట్టిభాగము ఉభయాలకు గౌరవ ప్రదముగాదు. తమ కవకాశము లేకపోయినను కొందఱు తమ పదవుల కదలరు. సభ్యత్వము తేనివో సహాయము చేయరని కలచెనవో నది లంచమగుచున్నదిగాని గౌరవపదవి యగుటలేదు. నియోజక వర్గము సహితము సభ్యత్వము శాసించువారి హోదానుబట్టి ప్రవచించుచురగాని, యాసంస్థవిషయమున వారికి కేద కలవా లేదా, పనిచేయుట కవకాశమున్నదా లేదా, తగుదుకా తగకాయను విచారణ యేమాత్రము చేయరు. సభ్యత్వము పోవుసేమాయని హాజరు మాత్రము చేయుచుకొనిపోవుచున్నవీటలు, బోర్డు, కాసు, సభ్యుల నెందరినో మనము చూచుచున్నాము. విద్యాలయ కమిటీసభ్యులలోనుండ నట్టివా రెందరో గలరు. ఇది శ్రద్ధి వాడు శ్రద్ధి నానికి వారిమాత్ర పదిలి. ఈశ్రద్ధి:ద్ధిగల్గ కలుగు అవర్ణములు చాల గలవు. వైక విలించిన నియోజకవర్గానమున బట్టి ప్రతి పాలక సంఘముందును (బోర్డు, మ్యూనిసిపల్ సంఘములు మాత్ర) సభ్యులయొకరిపొందినసభ్యులు కొందరు, అలంకార సభ్యులు (కంకర్) కొందరు గలరని స్పష్టమయినది. కావున పాలక సంఘమునకు గల సభ్యాధికారము సభ్యులయొక్క కొందిన సభ్యులు చేయించుచుండురు. తదితరసభ్యులు వారికి దోహదము చేయుటయే పని. ఫలిత మివిధముగా లేలేనవో, నియోజకవర్గము, ఎన్నికలు, పాలక సంఘము ఇదంతయు కేటలము బూటకము. కేటలవాదము నగుచున్నది. ప్రభుత్వము వారు వారి సభ్యులకు తమకు తలచు అవకాశముల నెం

దరినో నియమించుచున్నారు. మనమును కార్యపరకృతక తేని వారికి యెన్నుకొనవో మన కార్యము చేసిపోవును. మఱియు సామ్యపథ లయ నిరంకులుగా నుండవలసిన జిరాయితీదారుల ప్రోత్సాహముగల్గ మనయొక్క యావ్రాయుక్త వివక్షణజ్ఞానమును మచ్చుచేసి సంస్థయందు క్రద్ధాభ్యులతో పనిచేయుట కవకాశము తేనివారిని విద్యాధికులు గొప్పపదవులు గలవారే కావచ్చు—ఎన్నుకొనుటగల్గ వారికి కళకము కలుగుచున్నది. ఉన్నతభావములు ఉచారకములు కలవారు సహితము అధికారభూమిలను లయనవో నిరంకు తముగా నుండుటకు ప్రయత్నించుచుండురు. ఇది మానవ కర్మభూమియందే గలదు. కావున వారినినిందించిన ప్రయోజనములేదు. కావున మనముచేసిన దిగిది నిరంకుకాధికారము ప్రబలుటకు వీలతేని కార్యవిధానము చేర్పాటుచేయుటయే. కర్మకులకు బదులు సంఘము లందు కొంత మేర్పాటు కాబడినది. కాని నియోజకవర్గము అంధ: ప్రాణముగా ప్రవర్తించుటవల్ల సంఘములందు సహితము అధికారము ఒకరిదకి సభ్యుల హస్తగత మగుచున్నది. ఎంతటి మహత్తరకార్యము నైనను సాధారణముగా ఒక్కచే నడిపించుచుండురు. ఒక్కరు నడిపించినప్పుడే అధి సక్రమాభివృద్ధి నొందును. కార్యనిర్వాహకము సంఘమునందుండిన దానిని నడుపువాడు ఒక్కడే యుండును. కాని సంఘమునది సభ్యులు అనాచులైనప్పు డొకవిధముగాను, తెలివిలేటలు గలిగి ఆక్రమణముగా నున్నప్పుడు మఱియొక విధముగాను కార్యదక్షత కనిపించినవాడు ప్రవర్తించుచుండును. మొదటిసంవత్సరములో నిరంకుకు దరుటకు ప్రయత్నించురు; రెండవసంవత్సరమున కేటలము కార్యనిర్వాహకుడుగామాత్రమే యుండును. సంఘమునది యితరసభ్యులు అనాచులైన కార్యదక్షత కనిపించినవాడు నిరంకుకు వై నవో—కొంతకాలమునకు—అంతరకాలములు కలుగుటయో వాడు ముచ్చి న క్తకు దగుటయో కలసిం చును. అట్టితటి మన పరిపాలన పరిపాసాన్నద మగుటయు దేశమందు నిత్యావము, నిస్పృహ జనించుటయు కలసిండును. కావున జాతీయోద్యమ మందలి ప్రతివిషయమందును మనము అత్యంత జాగ్రూకతతో ప్రవర్తించిన గాని ఉద్యమ మందు ప్రజలకు విద్యాపా అదరము కలుగదు. 'దబ్బు యి కన్య ని కాదు మందు బోలెడు' నన్నట్లు ప్రతికర్తవ్యములోను కొందరు దుర్మార్గులు కటవినముతో ముందుకు వచ్చెదరు. విజాతీయ పరిపాలనచే దేశము క్రంగి కృశించుచుండ తేజోవర్ధనోద్యమము లు నెందరు దుర్మార్గులు చేరి అవయోగస్సు తేసికొనినట్లులేదు? కావున యేపాలకసంఘమున వైకను దిక్షాపథలయి పనిచేయు వారికి యెన్నుకొనవలెను. జాతీయ విద్యాపాలకసంఘములు నూడ తదభిమానులనే యెన్నుకొనుట యుచితమని వేరుగ తెప్ప నవరములేదు. ఈసంఘముల విషయమున మఱియొక కట్టుబట్టు చేయుట కవకాశముగలదు. విద్యావిషయములం దెట్టి అనుభవముగాని, అభినివేశముగాని తేని పీఠకర్త, కర్తవ్యలు, భూస్వాములు విద్యావిధాననిర్ణయములుకాని, ఉపాధ్యాయుల నిత్యాచరములు గాని జోక్యము గలగ కేసికొనుట అనుచితము. ఉపాధ్యాయులకు సంబంధించిన విషయములయందు పాలక సంఘము నూడ నధికారమున్న వో ద్యుద్వ్యప్రభుత్వ మేర్పడును. దాని పరిణామమును మనము కాసున సభ్యులలో చూచుచున్నాము. శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాకాలయొక్క నిబంధనలలో యిట్టి యేర్పాటుకలదు. కాని యివి బహుకాలముక్రింద చేయబడినవి. ఇటీవల చేపడిన ఏలూరు జాతీయ విద్యాలయములో యావ్యుద్వ్య ప్రభుత్వము కొంతకరకు తగినది. కాని అతడు విద్యాలయ అభ్యంతరపరిపాలన ప్రధానోపాధ్యాయునికే యియ్యబడినది ఇది లోపముగా యెంచదగియున్నది. పాలకసంఘమునకు కేటలము అట్టి సంబంధించిన అధికారముమాత్రమే యుండవలెను. అనగా, అట్టి భూమిక్రమముడి దానిని కాపాడుటయు, అభివృద్ధిచేయుటయు యామొకలగుపనులు చూడవలెను. మఱియో ఉపాధ్యాయసంఘము తయారుచేయు సంకల్పించేదికేమి, అనాచుత్వమువల్లిన పరిశీలించుటయు, ముందు సలహాకర్తవ్యమును మదింపును మంజూరుచేయుట మొదలగు ప్రవలను చేయవచ్చును. ఉపాధ్యాయసంఘమున కవసరమైనప్పు డెల్లకు సహాయము చేయుచుండవలెను. పాఠశాలయొక్క అభివృద్ధి జాగ్రూకతతో గమనించుచుండవలెను. అట్లుగాక సామ్య సంపాదించుపని యొకరిది. ఖర్చుపెట్టు అధికారము మఱియొకరిదియో నూని ప్రశ్నింపవచ్చును. విద్యావిషయముల జోక్యములే గిందుకొనుట కధికారముతేనివో పాలకసంఘసభ్యులు భవమేల సంపాదించవలెనని యాశుగవచ్చును. ఇట్లు భవము సంపాదించు

నట్టి, యిచ్చునట్టి ప్రతివారు పరిపాలనయందు ప్రాతినిధ్యము కొరవో ఆక్రమింపవలె యెవ్వరమున నడచవో చెప్ప నవసరములేదు. దేశమనేకవిధముల: అభివృద్ధి చెందవలసియున్నది. అన్ని విషయములందు అంతటి అభిమానముకలదు. అన్ని యుద్ధి:దే నడిపించ యత్నించుటకంటె అన్నియు అందఱు పంచుకొనుట వుత్తముగదా! మఱియు భగ్యము భగ్యముకొలకు, కానము కానముకొలకు, సేవ సేవకొలకే చేయబడినపుడు అత్యంతక్రమై ప్రభువుమగును. దానభగ్యములు దానికొలకవి చేయబడినపుడు వానిఫలితము శూన్యము. కానభగ్యములు చేయువాడు తామిచ్చు భవముగల్గ ఉద్ద్యోగము తేనివారికి ఉద్ద్యోగములు లభించి తేని గాని, తిండితేనివారికి తిండి దొరకేనదనికాని యనుకొనుట స్వార్థకర్మయే, అసభ్యమున నగును. ఎవరుగాని తమకు సభ్యత్వముతేనివో పనిచేయునుటగాని, సామ్య యివ్వనుటగాని అజ్ఞానము. దేశసాధాగ్యముకొల కేర్పడిన ప్రతిక్రమింపవలె పోషించుట ప్రతి దేశీయునియొక్క డియ్యయన్నది. అట్లు చేయనివో అభ్యుచుగును. భగ్యము జయించునని విశ్వసించుట యేకా మహామృదు సర్వకార్యము సంపాదించుటకు కృతసంకల్పము చేసినది. జాతీయవిద్య భగ్యకార్యమని తాదించుటయే గదా అక్షయశాత్ర చేబూని భిక్షుటము సల్పివది. హనుమంత రాయలు భగ్యము అంతర్నిహితమైన స్వకీర్తిననే జయించును. దానికి ఉపకరణములుగా సేర్పడినవా రెందఱు నిమిర్మాతలు. ఎవరుగాని తా మేమో ప్రపంచము నుద్ధరించుచున్నా మనకొనుట పోరాటము. కావున భగ్యకార్యములు తమవ ప్రయత్నముబట్టి కర్మలముగనో అలసత్వముగనో జయించిరను. సారాంశ మేమియనగా:—పాలక సంఘ అధికారభూమిగా నుండవలెను. విద్యాలయమున కని కర్మమును సంకర్తమున కొంసారి చుంజూచుచేయవలెను. విద్యాలయముయొక్క నిత్య కర్మములలో జోక్యము కలుగకేసికొనవలెను. కాని యభివృద్ధిమాత్రము కనిపెట్టుచుండవలెను.

అభ్యంతరపరిపాలన ప్రధానోపాధ్యాయునియొకరుండవలెనా లేక ఉపాధ్యాయసంఘమును నుండవలెనా యన విషయము ముందు విచారించవలెను.

గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణ

అహమదాబాదులో నమ్మకట్టు

45000 మంది నమ్మకట్టిరి

15000 మంది గ్రామములకు వెళ్లి పోయిరి

5 క లేదని నూడ నమ్మకట్టు లొంగలేదు. రెండు వరు ముల వారునూడ కట్టి పట్టుకట్టతోనే యున్నారు. కాంతి కట్టి భంగమున కలుగలేదు. పనివాడందరిని యాత్మకలసిన సామ్య నిచ్చివేసిరి. మొత్తము 45000 మంది నమ్మకట్టిరి. కాలి 15000 మంది మూలములై కట్టుకొని వెళ్లిపోయిరి. కార్మికసంఘమువారు చేయవలసిన పని యందువారమున ప్రకటించెదరు. ప్రస్తుతము వారికలటికలు కల్లు సారా దుకాణములవద్ద పికటింగు చేయుచున్నారు. ఏలనగా పనివాడ్ర చేదరికమున కిదియే మూలకారణము. శ్రమితి అసమూహబాయిగాక స్వయముగ పన్నిపేటలకును వెళ్లి పనివాండ్రను కుట్రలకన్న చేయుచున్నారు.

బొంబాయిమునిసిపలు కార్మి లేమను

అధ్యక్షుని ఎన్నికలు

అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనునిర్ణయ నిన్న (5-క లేదని) బొంబాయిలో కార్మికమనసభ జరిగింది. అంతకు క్రితమి సోషలిజేవిగాక రాత్రుకు తక్కిన శ్రీలుత్తరములు అందరకు కచ్చి. 1. కే. కటేబాగారి పేరున జాతీయవాదులు, హెచ్. డి. మోడిగారి పేరున సోషలిజమును నూదించిరి. వోట్లుత్తరముకొన గా మోడిగారికి 9 వోట్లు హెచ్చు వచ్చినది గాకమోడిగారికి ఎక్కుకొనబడిరి.

బొంబాయిలో నమ్మకట్టు

తెక్ ప్రయులుమిల్లులో 600 మంది 4 క లేదని పనిలోన వెళ్లిగారి 5 క లేదని మరల నందరును నిలచిపోయిరి. వెనెదెన్న మిల్లులో 400 మంది 4 క లేదని పనిమానివేసిరి గాని 6 క లేదని వారిలో 200 మంది మరల మూటాడవంద పనిలోకి వెళ్లిరి.

నేషనలు ఫండు, ఇంప్రూవ్మెంటు అసోసియేషను -
మదరాసు: ఈ సంఘ సాధారణ పథ ఏప్రిల్ 2 వ తేదీన
జరుగుటని యాండాగా వలయునంతచేంచి సభ్యులు రావలయు
చే 76 తేదీ జూర్చబడినది. కావున ఆశోజున సాయంత్రం
5 గంటలకు వచ్చి కట్టడివు కమిటీ సభయము 5-10 గంటలకు
చుచు జనశ్రద్ధ హజరులా సాధారణ సమావేశమును జరుగును.

నేడు (6 వ తేదీ) మొదలు 13 వ తేదీవరకు

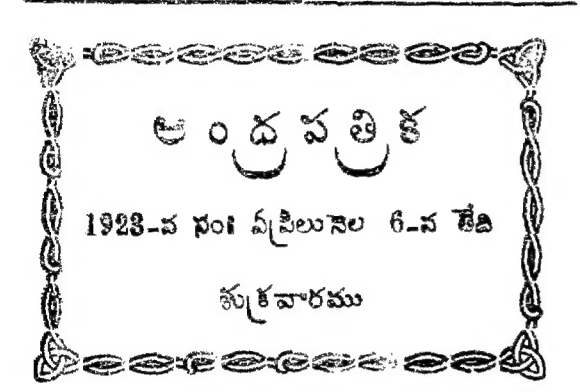
స్వరాజ్యము తప్పక లభించును

219 టెంక కాలవీధి, మ(తా)న.

రుద్ధిరోద్ధారి సంవత్సరాది సంచిక

సంవత్సరాదిసంచికలు తయారైనవి. చందా దార్లకు ఏ. పి. బి. బి. చందపుట ప్రారంభించితిమి. సంబంధముగా రోజు కొంతమంది రవాణా చేయబడుచుండును. సవత్రిక సంవత్సరచందాదారులకు ఖరీదు 1-0-0. వారిపత్రికచందాదార్లకును, దినపత్రిక సంవత్సరతక్కువచందాదార్లకును ఖరీదు 1-4-0 నిర్ణయించబడినది. ప్రతి సంచికకు తిపాలవ్యయము 0-4-0, ముద్రికరూ దునుము 0-2-0 తగులుబడి యగుచున్నది.

భాషాభిమానులకు తప్పక స్వీకరించి మా యద్యయమునకు తోడ్పడ గోరుచున్నాము. వ్యవస్థాపకుడు.

వైమ మార్గము

గాంధీ మహాత్ముడు భారతీయుల కుపదేశించిన మార్గము, సులభమార్గము, సామ్యమార్గము. ఋషుల సాంప్రదాయమున కిది యగును. సుతకర్త లుపదేశించిన దీ మార్గమే. ధ్రువ, ప్రహ్లాద, వసిష్ఠాదు లవలంబించిన దీ మార్గమే. క్షేత్రహిత మయినదియు, పంపిడనమునకు తా వొసగినదియు, జ్ఞానులును భక్తులును అనుసరింప దగినదియు, ప్రేమపాశముచే నెల్లరను బంధించు నదియు, శత్రువులను సైతము మిత్రుల గావించు నదియు, ఒరులను తన్నుకూడ మలినరహితుల గా మించునదియు నగు సత్యాగ్రహసాధనము, అమూల్యసాధనము. అన్ని సాధనములలోను ఇ యొది ఉత్తమసాధన నని భారతదేశము చిరకాలము నుండియు గుర్తించుచుండెను. ఈ సాధనము నుపయోగించిన మహామహుల నామములు ప్రపంచ మందలెటను కీర్తింపబడి గౌరవింపబడుచున్నవి. అహింస యశస్విన్యధర్మమని అంగీకరింపనివారలు లేరు. కాని దీనిని నిష్కర్షగ పాటింపజాలక, మానవకార్యల్యము కొన్ని మినహాయింపుల సంగీకరించెను. స్వర్గక్షణార్థము, హింస నుపయోగించుట, అదారముయ్యెను. కాని, ఒక చెడుగు మరియొక చెడుగున కీవ్యయ. స్వర్గక్షణార్థమే గాక, పరరాజ్యముపై దండెత్తుటకుకూడ, హింసామార్గ మవలంబించబడి జొచ్చెను. శౌర్య భౌర్య ప్రతాపములు దీని కనుబంధముగ జేర్చబడెను. రాజులకు రాజులకు పోరాటములు, ప్రజలకు రాజులకు పోరాటములు, ప్ర బల సా గె ను. అహింసాసూత్రమునకు చేర్చబడిన మినహాయింపులు, అహింసను అసలే మరుగుపరిచెను. హింసయే ప్రపంచమున రాజ్యము చేయ సాగెను. ప్రాచ్యప్రపంచము అహింసాసూత్రములను పూర్తిగా మఱచుకొన్నను, సాశ్వత్య ప్రపంచము మఱచెను. వా శాశ్వత్యజాతులు ఒకరిపై నొకరు ఉరుకుటకు ఆయత్తులై యుండిరి. ఒకరు పై ఒకరును వృద్ధి తీసి, మరయొకరు ఇంకను పోచుచు జేయవలయును. ఒకరికి నొకాడశము విశేషముగొన్ని మరియొకరు రెండురెండు వెంచవలెను.

ఇప్పుడు విమానదళమును పెంచుటకు జాతులు పోటీపడుచున్నవి. ఇట్టి పోటీలో దగల్కొని, వివిధ జాతులవారును నాగరికముపేరుతో ఒకరికొకరుల నొకరు త్రుంచుటకు సంసిద్ధులై, మానవసాధార్యత్వమును మంట గలిపి, హింసకై తమ బలముల నన్నిటిని వెండిద్దవరుచుచున్నందులకు ఫలముగ, దాగుణముగు యూరపు సంగ్రామ ముదయించి, జనతయమునకు కారణమయ్యెను. ఇట్టి సందిగ్ధసమయమున, గాంధీమహాత్ముడు తన శాంతిసందేశమును పూరించెను.

ఇంక వైమమార్గ తేక పోలేడు. హింస హింసను మాన్పుటకు మారుగ, మానవుల దుఃఖమును విస్తరింపజేయునని విధితమయ్యెను. అహింస, మినహాయింపులతో నిండిపోవుటచే, హింసయే సామాన్యసూత్ర మయ్యెను. ఆయుధబల మెవ్వరి కధికముగనున్న అతిజే ఘనడయ్యెను. అజాతియే స్వపరిపాలనమున కర్హమైనజాతి. అట్టివారే, గౌరవాత్ములు. ఇట్టి సిద్ధాంతము ప్రబలుకొలదియు, ప్రపంచము దుఃఖభయము గాజొచ్చెను. దీని నుండి ప్రపంచము నుద్ధరించుట కొకసాధన మవసరము. ఈసాధనమును కనుగొనకుంక, నానారాష్ట్రసంఘముల నేర్పరచినను, అంతర్జాతీయ మహాసభల నన్ని జరిపినను ప్రయోజనము గలుగుటలేదు. నానారాష్ట్రసంఘము ప్రాన్లు, జర్మను సంరంభము నావజాలకబోయెను. ఇంకను ఎన్నియో వివాదములు తెలరేగుచున్నవి. కాని, శిలామయములగు జాతుల హృదయములు కరిగినగాని, పైపై ఏర్పాటులు లాభ మొసగజాలవు. హృదయపరివర్తము గలుగుటకు నూతనసందేశ మవసరము. నూతనప్రజాభిమతము మవసరము. మానవునియందు రాక్షసత్వము దొలగిపోవలయును. లేనియెడల శాంతి గుదురదు. సాఖ్యము లభింపదు. దుఃఖము దూరము గాదు. గాంధీమహాత్ముడు పదేశించిన అహి సాసందేశము, దుఃఖమును పారద్రోలి, యానందము వెల్లివిరియనటులజేయగలదు. హింసను వెనుకకు నెట్టినగాని, అహింస ముందుకురాదు. అహింస మరల తన నిజస్థాన ముక్రమించినగాని, న్యాయము ప్రకర్షిల్లుదు. దురాశయ, దుర్భిజములును, హుపుమాయపు, గాంధీమహాత్మునివంటి మహాపురుషుడుదయించిన సమయమున, అహింసకు గల మినహాయింపులను నిరాకరింపవలయును. మానవకార్యల్యధర్మ మగు మినహాయింపులను తొలగించిన, ప్రేమరసము పొంగి పొరలును. మహాత్ముని సందేశము నధిక్షేపించెడివారు, మానవకార్యల్యమునే ప్రమాణముగ నైకొనుచున్నారు. ఆత్మశక్తియొక్క సాధ్యాసాధ్యములను గ్రహింపకున్నారు. తాత్కాలికప్రయోజనములపై మాత్రము దృష్టిని నిగుడించుచున్నారు. కాని గాంధీమార్గానుసరణము ఇహపరములు రెంటికీని లాభించును. వ్యక్తులకును మానవకోటికిని లాభముగలిగించును. స్వరాజ్యస్వరాజ్యములకు సమన్వయము గలుగజేయును. ఇట్టి మార్గము ఉత్కృష్టమని ఇతరదేశములుకూడ గ్రహించుచున్న సమయమున, దీనిని భారతీయులు కొనసాగించకుండుట ఎంతదోస మగునో యూహించవచ్చును. గాంధీమహాత్ముని సందేశమును గుర్తించి, మహాత్మునియెడల గౌరవమును నూచింపదలచిరిని, భారతీయులు అతడు గనుబడిచిన ప్రేమ మార్గమును నిష్కర్షగ నవలంబించుటయే ధర్మము. అహింసప్రవర్ధనమునకు సర్వస్వరాజ్య సిద్ధిని, కద్దరు నెల్లరు ధరించుట, రాలుమును చేపట్టుట, జాతీయవిద్యకు ప్రోత్సాహ మొసగుట వంచాజాతులను పోలించుట, అన్యైశ్వర్యము నివాహించి జాతైశ్వ్యమును బలపరుచుట, ముఖ్యములు

ఇట్టి సులభ కార్యములను నిర్వహింపగలిగినయెడల భారతజాతి ఆచిర కారములో గమ్యస్థానము జేరగలుగును. కద్దరును ధరించుటకయినను బూనుకొనక, స్వరాజ్యమింకను రాలేదని గుండెడివారు, సత్యమును జూడకున్నారు. మహాత్మునిసిద్ధాంతముల సారమును గ్రహింపకున్నారు. ఇకనయినను సందియములనెల్లను వీడి, యర్రవాదాజులులో తప మొనర్చుచున్న మహాత్ముని సంస్మరించి, సత్యాగ్రహపాఠమునకు ప్రథమమును, అత్యంతవీరమునగు నేటిదినమున, భారతీయులు సత్యసత్యమును నిష్కర్షగ నవలంబింప బూనుకొందురు గాక! కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును త్వరలో బూర్తిజేసి, తమకును తమ దేశమునకును గౌరవము దెచ్చెదదగాక!

శాసనసభ్యుల ఆర్భాటము

ఉప్పుకన్నును గూర్చి సామాన్య శాసనసభ్యులు చెలిపినయభిప్రాయములు గొన్ని నేటివార్తలలో గలవు. గవర్నరుజనరలుగారి చర్య, వెనుకటి నిరంకుశత్వముకన్న ఎక్కుడునిరంకుశముగ నున్నదనియు, శాసనసభ్యులయిచ్చును శగ్గు మొనర్చుట కీవద్దతి యవలంబింపబడెననియు, రంగాచార్యులు గారి తెలంపు. ప్రభుత్వధనవ్యయము పూర్వపుటకు మార్గము లనేకములుగలవు. ఆమార్గములను నిశాకరించి, ఉప్పుపన్నును వృద్ధిజేయుటకు ప్రభుత్వము వారు పట్టుబట్టిరని రంగాచార్యులుగారు సూచించిరి. తమయసమ్మతి దెలుపుటకు రంగాచార్యులుగారు వెనడియుటలేదు. కాని ముందేమి జేయవలయును? రాజీనామా నీయదలచిన, ఒకరిద్దరుచేసిన లాభముండదనియు, తగినంతమందిసభ్యులు గలసి రాజీనామానిచ్చిన మేలనియు, రంగాచార్యులుగారు నుడివిరి. కాని ఉత్తకోరికలవలన ఫలమేమి? రంగాచార్యులుగారి బోలు ప్రముఖులు రాజీనామా విషయమై సభ్యులలో తగుప్రజాభిమతము గలుగజేసి, పాటుబడినయెడల విశేషలాభము గలుగకపోదు. కాని ఎవరికివారు ఇతరులపై నాధారపడిన, ఏవనియు జరుగదు. శాసనసభలో డిమొక్రాటిక్మత నాయకులమని పిలుచుకొనువారు, శాసనసభ్యుల నీ సమయమున నడిపించుటకు ముందడుగువైచిననే, వారి కీర్తి నిలుచును. స్టేటుకౌన్సిలుసభ్యు లగు ఫిరోజ్ సెల్వాగారుకూడ, ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులందరును కలసి రాజీనామా నిచ్చినగాని లాభములేదని భావించుచున్నారు. కాని, ఇందువిషయమై ఎవ్వరయినను త్రోవజూపవలదా? వెంటనే యొకసమావేశమునుకూర్చి అందు నిశ్చయముగాంచి, తదనుగుణముగ కృషిసలిపిన, పనులునెరవేరుచు. అంతియగాని, అందరును రాజీనామా నిచ్చిన గాని లాభములేదని వాపోవుటవలన ప్రయోజనముండదు. జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారి శివయముగూర్చి ముచ్చటించుచు, రాజప్రతినిధిగారు సంస్కరణముల సంతోషుండించిన తెలిపిరి. అందరించిన సంస్కరణముల నింకను వీరుపట్టుకొని ప్రాకులాడలేరి? రాజీనామావిషయమై జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారు మానమువహించిరి. ఉప్పుపన్నును నిర్దిష్ట జేయుటవలన ప్రజాభిప్రాయము ఉద్దేశపూరితమగుననియు, చనిపోవుచున్న సహాయ నిరాకరణోద్యమమునకు మరల ప్రోత్సాహము గలుగుననియు, జాక్సరు గవర్నరుగారు పలికిరి. ఈ మూలమునయినను నిరాకరణోద్యమము మరల తలయెత్తునని కనుగొనినందులకు జాక్సరు గవర్నరుగారిని కొనియాడవచ్చును. కాని ప్రస్తుతసభ్యుమున తా మేమి జేయదలచిరో మూలము, గవర్నరు

గాను సూచించలేకపోయింది. కాననసభ్యుల వట్టి యార్యాటములవలన, కనులు నెరసేరవు. ఫల ప్రదముగు చర్య నవలంబించినచో, వీరియెడ తృప్తి కారభావ మింకను అధికమగును. సమయ మరు దించినపుడు, ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనలేకపోయినను మచ్చ నీరిని కాశ్యపముగ నంటియుండును.

అధిద్రావిడుల రాయబారము

యం. సి. రాజాగారి నాయకత్వముక్రింద, అధిద్రావిడులు మద్రాసు గవర్నరుగారియొద్దకు రాయబారము వెడలిరి. మున్మునిసాలిటిలోను, లోకలుబోర్డులలోను తమ కేక్కుడు ప్రాతీనిధ్య ముండవలయుననియు, కాననసభలకు సభ్యులబంపు టకు తమకు ప్రత్యేకనియోజకగణ మేర్పవలయు అనియు, తమ సంఖ్యకు దగిన ప్రత్యేకప్రాతీనిధ్య ముండవలయుననియు, నామినేషనుల విషయమున భృత్తులను యోచించగూడదనియు, నామినేష నులు అధికసంఖ్యకుల కక్షమునకు బలము నొసగు టకు మారుగ స్వల్పసంఖ్యకులగు నిష్పాదాతులు, మహమ్మదీయులు, బ్రాహ్మణులు, క్రైస్తవులు, మొదలగు జాతులకు సంగతుల నెసగవలయు నని యు, మొదలగు సంగతులను వీరు విన్నవించిరి. వీరి విజ్ఞప్తివృత్తాంతము జూచిన, జస్టిసుపక్షముపై వీరి కాగ్రహ మున్నటుల స్పష్టమగును. తమ డైమ లాభములకు జస్టిసుపక్షమువా కక్షపడు చున్నటుల, వీరు గుండుచున్నారు. జస్టిసుపక్షమునకు వోట్ల నీయగూడ దనిగూడ వీరిలో గొందరు నిశ్చయించు కొనుచున్నారు. జస్టిసుపక్షమువారు బ్రాహ్మణుల యెడ నుపయోగించినవాదసరణినే, వీరు జస్టిసు పక్షమువారిపై నుపయోగించుచున్నారు. ఇట్టి చిలికకు అంతెక్కడనో తెలియదు. సాంఘికప్రాతి నిధ్యమునకు తాత్కాలికప్రయోజనము లేకపో లేదు. కాని దానినే గమ్యస్థానముగ భావించి, దేశ డైమమును మరచుచో, తీరిని సాంఘికవైషమ్యము లుదయించి, సత్వోభము గలిగించును. అందుచే ప్రతిసంఘమువారును తమ ప్రత్యేకలాభములను పెంపొందించుకొన బ్రయత్నించుచున్నను, దేశ డైమము ముఖ్యమనుమాటను మరువజనదు. ఎల్ల రును భారతీయు లనుసంగితి మరువగూడదు. తమ లో తా మెంతవరకు కలహించినను, పెరవారి జో క్యమునకు తా వొసగగూడదు. ఏకమత్యమే స్వా తంత్ర్యమునకు మూలాధారము. జాతీయజీవనము నందు ముందుకు జనుట కక్కుడు అవకాశములను సంచాదించినవారు, తమ లోడిసోదరులుగూడ ముందుకు వచ్చుటకు వీలు గలిగించవలెను. అవసర మగునపు డెల్లను స్వార్థమును పరిత్యజింపవలయును. పలువురు వెనకబడియుండ, జాతీయరథము ముం దుకు సాగనేరదు. అన్ని సంఘములవారును, స్వ సభ్యభివృద్ధిని దేశభివృద్ధి కడ్డుగలుగ కుండునటుల వదులుచో త్వరలో గమ్యస్థానము తేరగలుగు దురు. లేనియెడల, దేశపురోభివృద్ధిని ప్రంభింప జేయుట నిశ్చయము.

క్రొత్త సాధనము

పాశ్చాత్య పారిశ్రామికవిధానము, పాశ్చాత్య దేశములం దెలుల విఫలమగుచున్నచో, హిందూ దేశమునందును అటులే విఫల మగుచున్నది. యంత్రాలయాధికారుల దురాకాయ, కార్మికుల కంటమును, సమ్మెకట్టుల బుట్టించుచున్నవి. ఉభ యులచుద్ధను సంఘర్షణ మధికమగుచున్నది. అహమ్మదాబాదులో మిల్లు యజమానులకును, కార్మికులకును సమాధానము గుడరలేదు. 45000 మంది కూలీలు సమ్మెగట్టిరి. కాని, వీరెవరును శాంతిని వీడలేదు. మహమ్మదీయభావము నీక్షి

ప్రేరేపించుచున్నవి. అసమానాభిగాని ప్రజా భమువలన, వీరు కడుకాంతముగ బ్రవర్తించిరి. ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనుటకు వీరు ప్రయత్నిం చిరి. అంగ్రదుసుగారికి వీరివరస మబ్బరము గలిగించె ను. తమకు రావలసినకూలీ చేరగనే, 15000 మంది కూలీలు తమతమగ్రామములకు జనిరి. మిగిలిన వారు మగ్గములను చేపట్టిరి. కార్మిక సంఘమువారు మద్యపానమును నిరుత్సాహ పరచుటకు పిక్కటింగు నారంభించిరి. ప్యాక్టరీ పద్ధతులు, ఈజేపు సాంప్రదాయముల కనుగుణ ముగానేరవు. హైందవకీశ్రమలు, కార్మికుల స్వాతంత్ర్యము నవహరించియుండలేదు. వృత్తుల కవలంబించెడి జాతులన్నియు, తమ స్వాతంత్ర్యము నిలుపుకొనెను. కార్మికులు తనవైతా నాధారపడి యుండెను. ప్రాచీనపద్ధతిలో చాలవరకు ఎవరికి వారే యజమానులు. ఎవరికి వారే కూలీలు. కాయ కష్టమువలన స్వల్పలాభము చేకూరినన, అది కార్మి కునికే దక్కజిడి. అతని జీవనము నిరాటంకముగ జరిగిపోయెడిది. కార్మికులకష్టము నాధారముగ కైకొని యజమానులు వికరీతలాభముల గడించుట, జరిగెడిదిగాదు. మరల నిట్టిస్థితి వ్యాపించవల యు ననిన, రాటమును, మగ్గమును పునరుద్ధరింప వలెను. చేతి కరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహ మొసగ వలెను. హస్తలాభునమును బైకీజీవలయును. చేతి పరిశ్రమ లభి వృద్ధి కెందుకొలదియు, హస్త నైపుణ్యమును వెలువడుచుండును. వృత్తుల ప్రతిభ విస్తరించుట కవకాశముండును పోటీలేకుండ ఎల్ల రకు జీవనము గడచును. సమ్మెకట్టు లంతరించును. భారతవర్షము తన ప్రాచీనమార్గమును విడువకుండు నెడల, సర్వరాభివృద్ధి గాంచునటులకు సందియము లేదు.

కార్మికపక్షపరీపాలనము

ఇండిపెండెంటు లేబరు సమావేశమునందు ప్రసంగించుచు, కీర్తనలనుగాదు, లేబరుపక్షము త్వలో నభికారమునకు వచ్చు నని సూచించిరి. రాజాపు ఎన్నికలలో వందలకొలది ఆభ్యర్థులను లేబరుపక్షమువారు ముందుబెట్టెదరటం. కాని, వీరందరును విజయముగాంచుటకు తగినడబ్బు లేబరు పక్షమువారియొద్ద లేదట. ఇప్పటికిని ఇంగ్లండులో ఏపక్షమునకు డబ్బు అధికముగ గలదో, అపక్షమే విజయముగాంచుచున్నది. యోగ్యతనుబట్టియు సమ ర్థతనుబట్టియు మూత్రమే విజయముగలిగెడిస్థితి ఇంకను ఇంగ్లండునందే తలస్థింపలేదు. ఇకముందయి నను సిద్ధించునా యని అనుమానము గలదు. ధన ముపై నాధారపడెడి పాశ్చాత్య దేశములందు, యోగ్యతకు అగ్రస్థానముండుట కష్టమే. ఇట్టిపద్ధ తిని హిందూదేశమున నెలకొల్పుటవలన, నష్ట మెంతగలదో యూహింపవచ్చును. ప్రస్తుత మాచర జానానున్న బ్రిటీషు మౌలికవర్గపద్ధతి పనికిరాదనియు, ప్రత్యేకపుకమిటీ తేర్పడి మౌత్రి లాకమిటీలకు అధ్యక్షులుగ నుండవలయు ననియు, లేబరు సమా వేశమువారు తీర్మానించిరి. అంగ్లదేశ రాజ్యాంగ కద్ధతి ఉక్క్లష్టమని తలచెడివారు, పైతీర్మానము గాంచి తమయభిప్రాయమును మార్చుకొనకలసి యుండును.

క్రీష్టికేసులగు కార్మికులవాక్ ప్రభువుగారు

ఈజిప్టులో నిటీవల టూలకొకహాము గోరిని కనిపెట్టిన కార్మికులవాక్ ప్రభువుగారు, నిన్నటికనము చనిపోయిరని వినుట కెంతయు చింతించెదము. వీరి జరిశోధనము ప్రపంచము నాశ్చర్యమునముంచెను. ప్రాచీన ఐగుప్తునాగరికము ఎట్టి యభివృద్ధి గాంచెనో ప్రపంచమునకు తెల్ల జియ్యయ్యెను.

ఈ వింతను తలకించుటకు, అన్ని భాగముల నుండియు, ప్రజలు తీర్థయాత్రకు వెడలినటుల జూయిరి. విదేశప్రతికలు ఇంకను సుబంధించిన ఛాయా పటములతో నిండుచుండెను. కాని, ప్రేక్షకుల వినోదార్థము, మృతులయిన రాజుల సమాధుల దెరచి, అందలివస్తువులను ఏ మ్యూజియమునకో జేర్చుట మిగుల అగ్రమమని ఆ డేపించినవారు పాశ్చాత్యులలోగూడ లేకపోలేదు. ఇందువిషయమై ఈజిప్టుప్రజలలో గూడ నుకవిధ మగు నమ్మకము వ్యాపించియున్నటుల వార్తలు దెలి సెను. ఈజిప్టురాజుల సమాధిలో జోక్యము కలుగ జేసికొనిడి వారు నశించెదరని, వారు తలచెదరటం. కార్మికులవానుప్రభువుగారి మరణమునకు, ఈ కారణమును వారు ముడిబెట్టకపోరు.

మృతపద్ధతి

జర్మనుపదవలు యిసులెండునుండి ఆబర్స్ నుకు చేపల తీసికొనిరాగ, పల్లెబాండ్లు తమకొపమును దెలుపుటకుగాను జర్మనులపై రాళ్లను రువ్వెయు, అనేకవిధముల హింసజేసియు, వానిని రేపున దింప నీయకపోయిరి. జర్మనుపదవలు అంతట పారిపోవాల్సి వును. పోలీసువారు జోక్యము కలుగజేసికొనిన పిమ్మట ఆల్లరికొంతవర కడగెను. కాని మరల ప్రజలు గుమిగూడి జర్మనుపదవలను తలమివైచిరి. పదవలు పారిపోవుచుండ హర్బరున కిరుప్రక్కలను గుంపులు చేరి పదవలపై రాళ్లవర్షము గురిపించిరి. పదవలోని వాడు పడరానికాధల బడినటుల, తలెయ్యచున్నది. దౌర్జన్యప్రతీకారము దొలగనిది, జాతులలో చర స్పృహ మెరుగుట దుర్లభము.

స్థానిక వార్తలు

గవర్నరుదంపతుల క్రియాణము:—నల్లెగడ న ప్రభుదంపతులు పెద్దకల స్థానంలో యా ఉదయము జన్మ యన. ఈ గానాకామిదంపతులకు బయలుదేరిరి.

కుమారణ:—అరణి జాగ్రత్తయై, మోహరాత్రు అనవారు, తనపై దొమ్మిజేసిని దెచ్చిన కండ్లయంటు నిన్న ఎగ్గుతు 3 క పులిదెప్పి మేనల్లిట్టుకొద్దలూ నిరారణకై వచ్చెను. ఫిర్యాది జాగ్రత్తయి కుమారణ కడుగుని కండ్లయంటును ఉపసంహరించెను.

జంతుహింసా నివారణ సంఘము:—ఈసంఘము యొక్క 42 వ వార్షిక సాధారణసమావేశము విజ్ఞాపించు బిల్లిక హాలులో ఏప్రిలు 10 వ తేదీనంగవారము సాయంత్రము 5.30 గంటలకు జరుగును. రైటు రెవరెండు ఇ. హెచ్. యం. వారిద గారు మౌఖిక లాడువీధిపు అధ్యక్షత వహించెదరు.

శ్రీరామనవమీ మహోత్సవము:—ఈ తె 7 వ తేదీ కవివారమురాత్రి 9 గంటలకు జాతీయత్రుణ తాత ముత్తియన్నువీధి 17 వ స్థరామన శత్రువు గుర్రాబ్బయిన నాయుడుగారి సొంతచేరి జరుగును. కేకూరు కుండలేకమ్మగ గారు ఫితేజు, పాఠశాల అభివృద్ధిరయ్యగారు వ్యవసాయ చెప్పి పురి ఎస్. రమణయ్యపెట్టిగారు జలరంగం జరుగును.

పారిశ్రామిక విశ్వవిద్యాలయము

2 క స వ ర ణ
డాక్టరు నరేంద్రరాజుగారియొద్దను గాను పారిశ్రామిక విశ్వవిద్యాలయము శివ్వరవడలది రావి కిందగమునకు పరి గూర్చుచున్న వినువాక్ర విజను గాడిది జాతుగానే ప్ర తింపిరి. (ప్ర)

కలకత్తాలో, పారిశ్రామిక మిల్లులలో కోహ్ నూడి ఈ కనాదాకచ్చి 3500 మంది కనిపారణ సమ్మెకట్టి, మిల్లు యజమానులకు తిరాయబాధ.

“ఫాబ్” అను అనుబంధమును ద్వారా, వాస్తవములను
“నానా” అను అనుబంధము ద్వారా, దేవుని రచనను
దృఢపరచుటకు కలిగిన. పాఠకుల ముక్తాంతములు.

చైనాయందు నల్లమందుపంట

అ ప రి మ త మ గు ట

కష్టము లభికారులందరి ఆవి నీతి

లండను, ఏప్రిలు 4:—చైనానుండి "పైమ్" పత్తి విశేషి ఇట్లు వ్రాసెను. చైనాయందునల్లమందు పంట స్వేచ్ఛగ పుట్టించుచున్నది. దేశమందంతటను నల్లమందు పంట అత్యధికముగా పెంచుచున్నది. ఈ పట్లపాటును అణగారినట్లు చూచుచున్నారని వ్రాసెను. వాతవర్షమువారసలందించినవర్షలన్నియు పుష్కలముగా అందుచే ఏడాదిలో మూడు నల్లమందు పంటలు పెట్టవచ్చును. తమగ వాస్తవ్య నల్లమందుపంటను తగ్గించుటకై పుష్కలము మున్నగు, రాష్ట్రముగవర్షపు వికాసప్రదేశములను ప్రజలకు గుర్తింపగ అందులందుకు వైతవేయనటుల ప్రజలను నిష్కరించుచున్నారని వ్రాసెను. దేశమందగిరాత లందరిలోను అణగారినట్లు అందరి గా దేశమును ప్రబలెను.

తెల్ల ప్రమాదము

మరణించిన కిటపిరక రాజకుమారుడు అత్యధికముగా గౌరవముగ నొసర్పబడెను. ఈతని కరీమను టాకాయా పంపుచున్నాడు.

గాయముల నందిన రాజకుమారి స్మృతి నిలిగెను. కాన దేవుడునుగాత అభివృద్ధి పంపుచున్నాడు.

ప్రతిమం ఆయవ్యయవట్టిక

పన్నులు తగ్గునని ప్రజలఆశ

ఏప్రిలు 4:—ఏప్రిలు 18 వ తేదీన ప్లాన్ బార్నియను గాత అత్యధికముగా పార్లమెంటునందు ప్రవేశపెట్టెను. గతవర్షం చాలావఱకు మిగిలిన గాన ఈ వత్సరము పన్నులు తగ్గించవలెనని ప్రజలు ఆశించుచున్నాడు.

గతవర్షము మిగిలిన 101 మిలియనులముగము తీర్చా కనుమిది మొగిలెను. ఇకమిదప్రజల పన్నులభారము తగ్గించ వలసినదనియును చార్లెట్రియ దెలుపుచు, ఇట్టిస్థితిలకు అదానము, వీరు, పంచదార్లపై పన్నులను నూచించుచున్నది. కాని రాజోవుర తగ్గుతము నవర్తక మాం ద్యము వలన చాల అదానము తగ్గుననియు అందు పన్నులు తగ్గించవలసినదనియు కొందరు రాజకీయజ్ఞులు ఎంచుచున్నారని తగ్గించిన చాల స్వల్పముగమాత్రమే తగ్గించ వలసినదని వీరు దెలుపుచున్నాడు.

కేసు యంతరాజు తేలికగావచ్చుచారెంచిన గుట్టతల్లి కంఠములకు వివరముంది.

సిపాయిల తిరుగుబాటునందు పనిచేసిన వాళ్లగులకు శాంతియు న్యాయమును ఈశుల 1 వ తేదీన మరణించెను.

విశుద్ధియందుండి చావలసినట్టి అపరీక్షితులగువారి దీయటచే నచ్చటి అంగన్లకెగారు దేశమునాటపై కాల్పుల గ్వ గల్గుతుండెను.

మా పోషకులు అనేకులు

పదే పదే కోరుటచే మ రి యొ క ప్రదర్శనము

8-4-28 తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 6 గం-30 నిలకు విక్టోరియా పురమందీరమున,

మాస్టరు మన్ హార్ బర్స్

అను 10 సం||రముల వాలకునివలన

సంగీతపథ జరుగును. ఇదియే కడపటి ప్రదర్శనము.

తల్లు పురుషులకు 5, 4, 3, 2, 1, 0-8-0; స్త్రీలకు 3, 2, 1, 0-8-0 అని టికెట్లు టంకాల విధి: 100 ర 9 భజమున దొరకును. అక్కడనే తెలిసిన ఫలము వివర్య చేయవలెను.

ఆకాశంము కలగజుండుటకై ముందుగానే టికెట్లు కొనట మంచిది.

ప్రాధనరు జి. జి. బర్స్ ఆర్గనైజరు.

పల్చి మ గోదా వరీ మండల సభలు

ఏప్రిలు 18 వ తేదీని భీమవరములో జరుగును

భిక్షు శ్రద్ధాపూజగాత దేశభక్తునిచే ప్రారంభింపబడును

గాంధీమహాత్ముడు ఛరసాలలో వడికిననూలు ప్రదర్శింపబడును

ఆంధ్రదేశమునందున్న భిక్షుపరిశ్రమాంతములపా రందరును ప్రదర్శనమునకు సామగ్రిలను వంటి తోడ్పడగోరెదము. వలంటీరులుగా పనిచేయగోరువారు తెచ్చుమంది 17 వ తేదీనాటికి భీమవర ములో నుండవలెను. (తంతివార్త)

ఉప్పు పన్ను హెచ్చించుట

కన్నపురీలో బహిరంగసభ

టి. వి. శేషగిరియ్యగారు రధ్యక్షత వహించురు
మహాజనసభ స్వరాజ్యపక్షమువారువిర్పాటుచేసిరి
ఈనెల 8 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయం కాలము 6 గంటలకు తిరువల్లిక్కేటిలో సముద్ర తీరమున రాజధానికళాశాల కెదుట అక్కేరియరి ప్రక్కనుబహిరంగసభజరుగును. ఉప్పుపన్నును హెచ్చించుచు రాజప్రతినిధి సర్పిసికేటు నిచ్చుట ఆక్రమ మని ఆసభలో ప్రకాశి పాయము వెలడింపబడును. ఆ సభకు కన్నపురీ హైకోర్టులో వెనుక జడ్జిగా నుండి యిపుడు భారతకానసభలో సభ్యుడుగా నున్న శ్రీమూర్తి టి. వి. శేషగిరియ్యగారు రధ్యక్షత వహించెదరు. శ్రీయుతులు భీమవరపు రామ దాసు, సి. గోపాలమూనను, టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలవారు, ఏ. రంగసామయ్యగారు, మాలానా అబ్దులు మజీదుషరారు, ఎస్. సత్యమూర్తిగార్లును మరి పెక్కుమందియు నాసభలో నుపన్యసించెద తని మహాజనసభ కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు

1921-22నివేదనము

ప్రభుత్వవిమర్శనము

కృష్ణాజిల్లా బోర్డు 1921-22 నివేదనమును, ప్రభుత్వము వారు తేర్కొన వివరముల నిమగ్నియగు తుడ కిట్లు వ్రాసిరి.
1921 ఏప్రిలు 1 నుండియు ప్రాతవరసాపురంబాలాకా బోర్డు, నరసాపురం, భీమవరం తాలూకా బోర్డులుగ విభజించ బడెను. తాలూకాబోర్డు సభ్యులసంఖ్య 10 నుండి 105 కు పెంచుచేయబడెను. తాలూకాబోర్డులలో ఎన్నికల కలన 64 స్థానములు నింపబడెను. ఇందు 47 స్థానములకు పోటీలు వచ్చెను. వీరిలో నూటికి 22 మంది నియోజకులు పాల్గొనిరి.
జిల్లాబోర్డు సమావేశములకు హాజరు వారిసంఖ్య 87 నుండి 52% కును, తాలూకా బోర్డులలో 54 నుండి 64 కును పెరిగెను. ఈసంఖ్యలు బాగుగనే యుండెనచ్చును. ఏజిల్లాబోర్డు తాలూకాబోర్డు మిటింగుగాని కోరంతేక అవేయవలెదెను. 48 యూనియనుబోర్డు మిటింగులు అవేయబడెను. యూనియను బోర్డు మిటింగులలో హాజరు చాలతక్కువ. రావలసిన సంఖ్య లో నూటికి 45 కంకుననే వచ్చిరి.
నివేదనము యేర్పాటు సరిగలేదు. అందిచ్చిన లెక్కలు అసంపూర్ణములు గాను, చూడబడినవిగాకుండ నున్నవి. సంవత్సరములో ప్రత్యేక శిక్షితి యేమియును జరుగలేదు.

శ్రీ పీఠబ్రహ్మస్వామి శ్రేణము-కందిమల్లాయపురము:—ఏప్రిల్ 24 తేదీ మొదలు 28 తేదీలవరకు శ్రీ పీఠబ్రహ్మస్వామివారికి ఆరాధనాసోత్సవము జరుగును. ఈ సంతర్కరమున యాత్రికులకు నీటిపొయ్యమునకు యేలాటి కోరలేదు. బసలు గోరువారు వారమదిసములకు ముందుగా తెలుపగోరవలెను తుదకుపాటి మార్చియారాధ్యులు.

నాతావరణస్థితి

1923 సం|| ఏప్రిలునెల 6-తేదీ శుక్రవారము

జిల్లా ముఖ్య వాతములు	తెల్ల 24 గంటలలో అత్యధికము	తెల్ల 24 గంటలలో అత్యల్పము	గత 24 గంటలలో వర్షము	ఏప్రిలు 1-వ తేదీనండి వర్షము	ఏప్రిలు 1-వ తేదీనండి వాతావస్థ
గోపాలపురి	89.5	76.4	...	0	0.08
కోరాపుట్	96.2	68.8	0.17	0.29	0.18
విశాఖపట్నము	90.0	78.8	...	0	0.06
కాకినాడ	86.1	78.9	...	0	0.09
మచిలీపట్నము	93.8	72.7	...	0	0.06
గుంటూరు	95.6	77.1	...	0.74	0.57
కర్నూలు	100.8	78.8	...	0.07	0.08
బళ్లారి	101.7	74.9	...	0.15	0.09
అనంతపురము	99.8	78.6	...	0.22	0.13
కడప	92.6	76.2	...	0.09	0.09
నెల్లూరు	94.0	76.2	...	0	0
మద్రాసు	91.1	75.4	...	0	0.08
కడపూరు	89.8	77.2	...	0	0
తెలంగాణ	95.6	75.0	...	0.56	0.50
సేలము	93.6	76.9	...	2.05	1.79
కోయంబటూరు	98.7	72.3	...	1.44	1.84
తిరుమనూపల్లి	98.1	78.0	...	0.27	0.24
వాగపట్నము	91.3	78.8	...	0	0
పురుకోట	95.8	77.5	...	0	0.12
మధుర	97.9	77.8	...	0.15	0.02
పాంబన్	93.8	78.1
తిరునల్వేలి	0.48	0.48	0.26
తిరువేంద్రము	89.9	77.0	0.15	0.28	0.27
కొచ్చిన్	91.1	76.9	...	1.09	0.58
కాలిక్టు	90.3	78.1	...	0.77	0.72
మంగళూరు	93.8	76.6	...	0	0.04
తెంగునూరు	89.8	69.0	...	1.73	1.64
హాస్సన్	91.6	65.7	...	0.29	0.11
మేర్కాన	83.9	68.0	...	0.44	0.15
తైయారు	100.0	79.1	...	0	0.08
హైదరాబాద్	98.5	75.1	...	0	0.12
కార్వాల్	92.9	74.6	...	0	0
రత్నగిరి	97.7	75.2	...	0	0
బొంబాయి	89.8	76.6	...	0.02	0.02
హోలార్	100.7	74.8	...	0	0
కొడైకనూర్	87.4	50.7	0.08	2.24	1.87
ఉదకమండలము	89.8	50.2	0.18	0.77	0.42

సర్కారులు, కర్నాటకము, కెరళము, దక్షిణము, పశ్చిమతీరము, పశ్చిమసంధ్యలుందు వజ్రములకామరీ జుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు మబ్బులులేవు. సర్కారు లందు వేడి యధికముగనున్నది. మిగిలి ప్రదేశములందు తక్కువ. దక్కను, పక్కను తీరములం చార్మిక యధికము. మిగిలిన ప్రదేశములందు తక్కువ. సర్కారులు, తిరునల్వేలి, తిరువేంద్రము, పశ్చిమసంధ్యలుందు వర్షము గురినను.

మద్రాసురాష్ట్రమున మధ్యసాంతములందు తక్కువ తీర సాంతములందు వజ్రము స్వల్పముగ గలవు. వేడి కొంచెము తక్కువ.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాథు
భారతదేశము

యద్దనపూడి వెంకటరత్నం

అమృత వార్త

II

దక్షిణాఫ్రికాలో జరిగిన అమృత వార్త... The measures are however palliative and incapable of striking at the root of the troubles even if perfectly organised and extended.

అమృత వార్త జర్నలు... మార్చి 17 వ తేది వైరములో ముద్రణించిన జనలసంఖ్య ఎంతో తెలియదా?

Table with 3 columns: పేరు, తగినవారు, ముద్రణించినవారు. Rows include కలరా, కలరా, కలరా.

ఒక్కవారములో యీ దుర్మరణములసంఖ్య యంతగా పెరిగిపోయిందో, దీనివలన మే జన శ్రేయస్కములు చేయవచ్చును? మహామహాసభలలో దీనిదర్శన చేసిన గావించబడుచున్నవా? ఏ కారణములందుగాని, కాక ఫరస్టులందుగాని వ్యాధిని కల్పించుటకు తెలియదున్నవా? ఏరకమున సంస్థానమున తద్విషయకోసము గావించబడుచున్నది? ఏ పరిశోధకులు రాజనీతిని అనుసరించుచున్నారో? ఏరకమున ప్రభుత్వమును విధానములెలా? ఏరకమున లేరా? ఈవ్యాధి యిట్టిదనియు, యీ చికిత్సావిధానములే వ్యాధి నుగ్రహమునందు బోధించు వైద్యవిద్యగ్రాహకులు లేరు. లేదు బోయి? ఈలాటి ప్రశ్నలు సమాజాలోకము కలవారికి అవసరము లేకపోయినను, వ్యాధినిదీర్చుట మిలమిల తన్నుకొనుచుండు వారల మాచినప్పుడు మాత్రము తప్పక ప్రశ్నించుకొందురు. విదేశీయులలో నెరిగిన యిట్టి దుర్మరణసంఖ్య తెలిసినవో మనల టిట్టి ప్రశ్నలు తప్పక చేయుదురు. అట్టితర మక మేమి ప్రత్యుత్తర మియ్యగలము?

అంటుసంబంధమైన వ్యాధులు (Contagious diseases) మాధన నిదానాదియందు కేంద్రగ్రంథములలో వర్ణనచేసినది. కాని జనపదభ్రంసవ్యాధులగు ప్లేగు, కలరా, అమృత వార్త పీటయొక్క సంపూర్ణవివరములు కనుగొనుట కష్టతరముగనే యున్నది. అయినను యితఃకాయాలైన కండీర, డి గ్రాఫాలా చాపులవారు మహామహా నివారక కృషిచేయుచున్నారని నిరీతిగా 1909 సం. వ్రాసియున్నాడు. "..... అయినను తొల్లిటి మన మహమ్మలు కలిగించిన గ్రంథములను కొంతమరైకను చదివినవారెవరును, యీ మాత్రవ్యాధియని తలచిన నమ్ముచున్నాము. చరక, మిత్రక, బాహు, మాధన నిదానములని చెప్పెడు గ్రంథములలో యీవ్యాధిని గురించి అనేక అధ్యాయము వ్రాయబడియుండుటయే కాక, అందీవ్యాధి భేదములును, వాటి గుణములును, తన్ని వారణ మార్గమును విశదముగా చెప్పబడియున్నది." అని చెప్పిరి. శ్రీశ్రీ ఆచార్యుల వారు వైగ్రంథముల వ్యాఖ్యాతలు, కావున వారివ్యాధి భేదములు వైగ్రంథములలో కలవి చెప్పిరో వారిమాట అంగీకరింపవలసినదే కాని వైశ్యములు కల వ్యాధులు మన పూర్వగ్రంథములందు యేమే వ్రాసియుంటే ఓకరింపబడినవి విచారించుట మన కర్తవ్యమైయున్నది.

అమృత వార్త జర్నలులయొక్క స్వీయానుభవ రూపలక్షణములు

- శ్లోమహామహా భూమిరూపా బాహులే వివరణము. ఆగ్రేమరూపా కాలై ర్మధ్యేన ప్రాప్త్య దండభైః. 2 త్వద్విధానా భూమిరూపా వాయువా స్పృశనః. నరకేనాం నరకేభ్యో ర్మధ్యేనా మభాగతైః. 3 కలరా చర్మరూపాదీకా శరణ్యులం ప్రభాగరం. బలహీనం రుజాంకూలం ముఖశోభాశ్చ కుమ్భతే॥

గంధకము

ఇది గంధకము దుర్మరణమును. పూర్వమున పూర్వతేదీ శ్రేయస్కమునందుండ రజస్వల యగుటయు, ఆ రోయుక్త వస్త్రములను కలికలైలు క్షీరమునద్రోయనం దుండుటలే అరణ్యసంకరము, నాశాలసమద్రో. బునంబడి గంధకం బయన దనియు, పాదరసము హరివర్ణము గనుక దానిని ఈగంధకము బంధకారణమున వారణారణమును ఉపయోగించుచున్న దనియు దీనికి గలగునట్లు తెలియజేయబడినదియు, దీనిని పూర్వము బలార్థమై లలితగ్రంథి క్షేపించి బలయుతు డయ్యెననియు, పీడన సముద్రుధనకాలమున గంధకము కలిగి భూమియందు తిరుగు ప్రకరించెననియు, అది మొదలు గంధకము భూమియందుండుట లభికలెననియు, కాస్త్రముయందు విశదపరచబడి యున్నది. ఇది యెట్లున్నను ప్రస్తుతము భూమియందలి గంధక ద్వారా ఈ గంధకము లభించుచున్నదను నిర్ణయకాంక్షము.

ఇది ఎరువు, పసుపు, తెలుపు, బొబ్బ, అను 4 విధములగు రంగులలో గలదు. అందు ఎరువుది గ్వర్జితములందు ఉపయోగించును. పసుపు రంగుగలది ప్రస్తుతము అమరకల గంధకము అని పేరుకలది. రసాయనోక్త యుక్తమయినదై యున్నది.

తెలుపురంగుగలది లోహమరణములకై యుపయోగపడుచున్నది.

నలుపురంగుగలది ముడిమిరి ఆకాలవృత్తులకు బోగొట్టునుగాని ఇది లభించుట దుర్లభము. కాన ప్రస్తుతములో పచ్చని అమరకలగంధకమే గ్రాహ్యమై యున్నది.

శుద్ధిచేయు క్రమము.

(1) నేతీంద్రలో 1-2 శేర్ల ఆవుపాలు పోసి దానిమాటికి ఘట్టివస్త్రము నొక దానిని బాగుగా కొంచెము గుంటు యుండుట్లుగా గట్టి దానిపై గంధకముయొక్క మార్గమును పోసి యాకుండుమాటికి సుబోవుట్టి మామడుచే మూసి చీలమన్ను లేవనచేసి ఎండించి యాకుండున నొకగుంటలో పాతి (మామడు భూమిమట్టునకు సుబోవునట్లుగా మూడుకు బాగా కనుకనుట్లుగా) గంధక పిడకలు దానిపై పేర్చి పుటుముపెట్టిక నందలి గంధకపుపొడి కలిగి కమలకముగా గడ్డలోనుండి పాలలోకి ప్రసరించును. పాలగిరిలమైన పిటుట నాకుండున తీసి మూడుకుదలించి అందు యాచిన బంగారు గుండ్రలై యాపాల యందు గంధకము యుండును. దానిని తీసి బోవధములయందు ఉపయోగించుకొనవచ్చును.

(2) ఇనుకవిత్తులలో గంధకమును, అమడమును చేర్చి కలిపి కొంచెము పీటవాలాగా నుండునట్టి పల్లెములో పోసినయెడల కలిగి గంధకము మరల విత్తగట్టి అమడము చేరుగాపోవును.

(3) మేకపాలలోగాని, ఆవుపాలలోగాని చేసి కండిన శుద్ధియగును.

(4) అవ్వపుము:—ఉమ్మెలైవకనరు, మొకలిచెండ్ల రసము, లింగపొట్టి, కలుబంద, గలిజేరు, చిట్టి అనువాని రసములతోను, ఆవుపాలు, నెయ్యి, లేనె, అనువానిలోను వై 1 టక శుద్ధిగాని కడ్డలిని అనుసరించి ప్రతిపర్యాయము చేయవలెగా శుద్ధి చేయవలయును.

(5) గంధకములు, మేకపాలు, ఆవుపాలు, పల్లెగ, లేనె, నెయ్యి, చెడ్డగుమ్మడికాయరసము, నిమ్మకండ్లరసము, దీనియందు వైప్రకారము పుర్యేకముగా వానినగట్టి ఉడుక బెట్టిన శుద్ధియగును.

గంధక లైలుయితీయు విధానము.

(1) జిల్లేడు పాలు, బొంత కెముడు పాలు అను వానిలో వస్త్రమును యేడుమారు దడిసి యొడించి గంధక

- 4 కంపద్రులను సంతాపాకా జిహ్వగ్రే రక్తస్థానా. మధ్యేపాటల కల్లకండ్ల కల్లకండ్ల కలిపిద్రోతా. 5 ఘృహికాగ్ని దువి క్వాసవిత్తేదా యాసంకల్పమా. పదనా క్షేత్రధాగ్నివా కేతనం తుణ సంధిమ. 6 శోభాస్థానం తేమ్యేన పాయశో జనయ్యగ్ని. ఆశ్మేది కి ద్వికేయోహ ద్వికేయో తి కుద్ధ. 7 పంచమే దివసే(పా.క. బా. నైమ. భవివర్ణతి. లపి-స్యకేవ్యా పూయాది సంకర్మాతనవద్ధితే. 8 అద్భుతాద్భుతాద్భుతీయన్తు కష్టసాధ్యః క్షేత్రేతే. ఏకత్యానాన్యకోలక్ష్మ మహామర్యా శక్తి రితః॥

ఆయుర్వేదమార్గాల } ఆయుర్వేదమార్గాలందు భిషగా చార్య. పండిత హెచ్, సుబ్బ రామశాస్త్రి, కవిరత్న ప్రికసి పాల్ గారు.

మును క్షేపణతోనూ దానిపై లేవనచేసి లావుగ కత్తిబాటి దీపములో వెలిగించి తలకిందుగా త్రిప్పియు కాకుతోటి పట్ల కొనినయెడల అందుండు లైలుము బొట్టుబొట్టుగా పడుచుండును దానిని ఒక పిడకలోకి పట్టుకొని గ్రహించవలయును.

(2) శు. గంధకము 16. భాగములు, త్రికటుకములు 1 భాగము, పీనిని కలిపి. మెత్తగా నూరి ఒక మూలకు పొడవు వెడల్పుల ఒక గుడ్డపై ఆ యాగమునుంచి ఆ గుడ్డను చావకలె బొట్టి, దారముచే గట్టిగాగట్టి నువ్వులనూ నెలలో కానవిచ్చి పీడన దానిని పలుకాయతో మధ్యభాగముక బట్టుకొని యావత్తిగ్రామ మంటచే వెలిగించిన దానినుండి గంధకము కలిగి బొట్టుబొట్టుగా పడును. తీనినొక పింగాణి గిన్నెలోనుంచి వాడుకొనవలయును. దీనిని వాడుకొనవలయును. దీనిని వ్రేగాచిన ర్యవ్యాధులు హరించి కాదు నిధి గలుగును.

గంధక కల్పము.

శుద్ధిచేసిన గంధకము, శు. మహిసాక్షి త్రిఫలములు, శు. పాదరసము, అమడము పీనిని సమభాగములుగా చేర్చి మర్చించిన కల్ప- మనబడును. దీనిని నేవించుచున్న ముడిమి ఆర్యులు, భగవధరము శ్రేష్ఠరోగములు కుస్తువులు, తీసు, ఆచువారము గుల్మము, సర్వరంజముల హరించును—పూటకు చేడవత్తు చొప్పున పుచ్చుకొన వచ్చును.

గంధక రసాయనము.

శు. గంధకమును చాతుర్థాకములు, తిప్పరీగ, కర కామ, గచ్చపలుకులు, ఉలికె వరుగు, శొంఠి, గుంటులగర, ఆల్ము అనువాని రసములలో త్రివానిచే నెమిడేసి పర్యాయములు భారన చేసి పిచ్చుట దానికే సమముగా పంపదార గలిపిన గంధక రసానున మనంబును. దీనిని నేవించిన సమస్తవృత్తులు చర్యరోగములు మొకలగు నవి హరించును.

గంధక కల్పము.

శుద్ధిచేసిన గంధకం 18 తులములు, త్రిఫలములు, వాయు విదంకములు, శొంఠి, మిర్యాలు, సిప్పళ్లు అనునవి ఒక్కొక్కటి తు 1 చి.తములం తు 2, ఈ ప్రకారం మార్గముచేసి, వైశ్య భక్తు మార్గముతో చేర్చి పూటకు. పాతిక తులంవంతున ఆవుపాలు ఆవునెయ్యి, కర్పర అనువానిలో చేనితో నైసు పుచ్చుకొనిన కర్మరోగములు హరించును—గంధకమును చెప్పబడే గుణములు ఈ అన్నియోగములకును కలవు.

గంధక భస్మము.

వాసింటాకునుగాని చిట్టపాకునుగాని, చిత్తియాలపు ఆకునుగాని. అగ్ని వేగపాకునుగాని, మూర్ఖిందాకునుగాని, పసుకరిసి, దానితో నొకరూము గంధకమునునూ ఆయాకులను నూరి కరచమిచ్చి, 2 చి.తముచేసి, వాలుకాయంత్రమున కండిన గాని లేక భూదోపుటండిన గాని గంధకము భస్మంబగును.

గంధక సేవకర్యము.

శు. గంధకమును త్రిఫలమార్గము, నెయ్యి, లేనె, లకం గములు, మొదలగు అను పాపములలో పూటకు పీటులం వంతున పుచ్చుకొనవలయును.

గంధక గుణము.

కుస్తువును, ముడిమిరి, చర్యవ్యాధులను, వాయురూప, అగ్నిరూపియను, సమస్త వ్యాధులను హరించి ఉష్ణమును, వీర్య వృద్ధిని గలిగించును. శుద్ధిచేయని గంధకమును ఉపయోగించిన తాపము, భగ్నిమ, పిత్తరోగములు కలిగించును.

ప్రత్యేకముగా గంధకయోగములు చేయునప్పుడు చక్కగా శుద్ధిచేసి ఉపయోగించవలయును. లేనియెడల ముఖ్యముగా వైశ్యలకారమును కలిగించును. (ఆయుర్వేద చంద్రిక)

చరక సంవాత
సూత్రస్థానము - చక్కని వ్యాఖ్యానముతో
తెనుగున
అచ్చబడి తయారుగా నున్నది.
776 పుటలు-రూ 10 లే
కొద్ది కాపీలు మాత్ర మున్నవి.
వలయువారు : (8767)
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి ని. ఎ. ఎం. బి. సి. యం
మేనేజరు దైత్యక
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)
19, హారిస్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు మద్రాసు.
అని వ్రాయవలెను.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

అమృతాంజనము

THE BENGAL COTTON WOOLEN AND MILL LTD.,

Wanted agents to sell shares of .ne above company which commenced business in grand style and guarantee 20 per cent dividend in the first year. For Prospectuy and particulars please apply to Roy Dutts and Co.

172,

CALCUTTA

గుణము లేని యెడల వైకము వాపసు

మామిడి, జాన్మి, కరి, రింగువరము, లోమను, యెడల యెడల, చర్మవ్యాధులు, మేనా, కారక, పొడలు, యెడల, కను, అనేకవర్గ వ్యాధులు నివర్తితులగు 5 నిమిషములలో గుణము యిచ్చున ధరలు 1-కి 0-10.0.

అన్నపూర్ణస్టోర్సు పార్కుటౌన్ మద్రాసు

చాటుపద్యమణిమంజరి.

ద్వి తీ య భా గ ము

వెల రు 1-6-0. శ్లోక పేటకు ప్రతి రు 1-10-0.

మూన్నాళ్లముచ్చట - వెల 0-4-0.

అచ్చెను:-మణిమంజరి మేనేజరు,

(142) తిరువల్లిక్కోణి, మద్రాసు.

100 కి నూరు గుణమైనవి.

పా-పా-య-సే - సా

అను కోవధమును నేనించుటకే క్రమము తప్పింపకుట జేరుట, బహుళవేదనకప్పుడు కలుగునొప్పులు మైల అమితముగా పోవుట, మార్పు, గడ్డలు మొదలగునవి. పూచీగా కుడువను. గుణమియ్యనితో వైకము వాపసేయబడును.

HAKIM ABDUL HAJI,

P. O. Kamtani,

Darbhanga B. & O.

బహుమానము

వైద్య విద్య

అయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

కావల్యైద్య నారాయణజీ శేకవజీ,

(2193) 27, బీహారుకోడ్, మద్రాసు.

మలయచందనము

గ నెరియూ

అను, తెలంగాణమునది తిక్కలము

కప్పుడు లేదు. కిక్కిరాలో కని లేదు.

ఎలుపు, తెలుపు, కచ్చు, అను మోడ

నిధముల నె X లో X ము ను 1. 2. 3.

భూటలలో మున్నును. శ్రీలంకా

వ్యాధులకు మోడ ఇది కాకోమము

(251) దర్శి 1: 2: 3: 4: 5:

గండర్వ ఫార్మసీ, రాయవరంగోదాపరిజిల్లా

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

శుభ్రమై అనుభవపీఠమును 800 చికిత్సలను తెలుపు సద్గ్రంథము ప్రతియొకండు సందేశగనది అందరుచేయవలసిన మంత్రము 1: 1-4-0

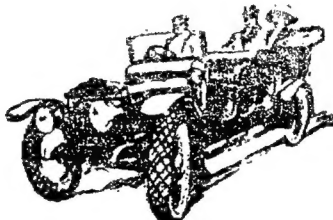
(2) వి. పి. 0-6-0

ఆరోగ్యవర్ధనము:- వ్యాధులను రాకుండా కాపాడు కొను మార్గములను చూపించును, తప్పుక వడకు దగినది 1: 0-6-0 వి. పి. 0-4-0

ఆయుర్వేదచరిత్ర:- ఆరోగ్య, వైద్య, కారీ, నిధాన వర్ణనలు, చికిత్స, మొదలగునవి వ్రాయబడు వైద్యపురిక. మారిది యుచితము. చంపా రు 2-3-0

వై కి ని ఏకకాలమునది కోరినవారికి 8-12-0 లకు పంపెదము: ఆయుర్వేదగ్రంథమండలి, పెరిచేపి. (నల్లూరు జిల్లా.

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల

రెండుమాసములలో మోటార్ బుండ్ల నడుపుటయు, ఏ భాగములు ఏయే కనులు చేయునో మున్నగు విషయముల తెల్లను నేర్పబడును. యితర విషయములకు వ్రాయుము:- మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల.

The Modern Motor Institute 1/22 Broadway MADARS

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టునెల మొదటి తేది నుండి అన్నిధరలు మార్పుబడినది.

The Zandu Pharmace-utical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము సమసరించి మిక్కిలి

సమృద్ధముగాను, తప్పుక గుణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద కోవధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూదేశమునందు జరిగిన ఆయు

ర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

వై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో ధరల పట్టి పంపబడును.

జాండూ పర్వ స్వామికల్

వర్కు

ఆయుర్వేద మోషధముల జేయువారు

(388) బొంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ట్రేడింగు కంపెనీ,

పోర్ట్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.

అమృతాంజనం డిపోవారి

సుప్రసిద్ధావధముల జాబితా.

	రు.పై.
1. జీర్ణసాయనము మృతలు ఆశీర్వాదము	1-4
2. క్షయకలికలు భామపుష్పి	1-2
3. జ్వరహరి బ్యరములకు సీసా 1-3	0-18
4. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు	0-18
5. మూలకంకకు తెలము దర్శి 1-3	0-18
6. తామరలైలము; తామర, తిట్ట	0-3
7. తేలుమందు, తేలుకాటుకు సీసా 1-3	0-3
8. కలరా మృతలు. వాంతిభేదులకు	0-3
9. దంతకులహరి, మండ్లవోటుకు	0-3
10. కర్ణకులహరి, చెవిపోటుకు	0-3
11. గజ్జికేలము, గజ్జిచీదలకు దర్శి 1-3	0-4
12. కనుకళ్లకు తెలము, కిక్కిపగుళ్లకు	0-3
13. పేలకు మందు సీసా 1-3	0-4
14. కుప్పకు తెలము, దర్శి 1-3	0-4
15. దంతమార్గము, మండ్లవోటుకు	0-3
16. శుభ్రాశీ మృతలు	1-0
17. శుభ్రాశీ తెలము, పుండ్లకు	1-3
18. రోమహరి వెండుకలు ఊడుటకు	0-1
19. మోహినీతెలము వెండుకలు చెరుగుటకు	0-12
20. మందుకు నూనె సీసా 1-3	0-3
21. గ్రహాశీ మృతలు దర్శి 1-3	0-3
22. జాలాది మృతలు, మలబద్ధము	0-3
బంగారు రేకులపుస్తకము 25 రేకులు గలది 1-3 రు. 3-0-0 లు	
వెండిరేకుల పుస్తకము 1-3 రు. 1-0-0 లు	
23. పెద్దపుమెంటునూనె	1-4
24. చందిరిత్రునీమది బొమ్మ 1-3	2-3
25. కనుమారి మృతలు, కనుమూసవ్యాధులకు	1-0
26. కగకు ద్రావకము సీసా 1-3	1-0
27. కఫహరి కిక్కిట్టు దగ్గులకు	1-0
28. కఫహరి మార్గము, దగ్గు, ఉబ్బసములకు...దర్శి 1-3	0-0
29. శుందరితెలము, ముఖకాంతి	0-3
30. శిరోవేదన మృతలు, కలనొప్పులకు	0-18
31. శీతాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0-4
32. జంతునాశహరి, ఎముకలకు	1-0
33. ఉబ్బసమునకు మందు	2-0
34. వాయువుపోటుకు మందు	1-3
35. విరోచనములకు మృతలు	దర్శి 1-3 0-0
36. కస్తూరిమృతలు పెద్దవి మంచిది	50-3 0-18
37. తాంబూలమృతలు, పెద్దవి శుభానగనమును 80-3 0-3	
38. వామకర్పూరము	...సీసా 1-3 0-3
39. నేపాళ దేశపు కస్తూరి మంచిది	...రు. 1-3 40-0
40. కుంకమపువ్వు	2-3
41. పచ్చకర్పూరం 1-వ రకం	3-3
42. పచ్చకర్పూరం 2-వ రకం	1-0
43. గోరోజనం మంచిది	10-0
44. జాన్ను రేక అది పచ్చికావా	3-3
45. మోమ్యాయి మంచిది	5-0
46. శిలాజిత్తు, మంచితకము	2-3

అమృతాంజనం డిపో బొంబాయి-మద్రాసు.